

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE
DIVADELNÍ FAKULTA

Dramatická umění
Produkce

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Projekt novostavby, rekonstrukce a adaptace divadelní budovy

Mgr. Václav Hodonický

Vedoucí práce: Mgr. Vlastimil Ježek

Oponent práce: MgA. Petr Prokop

Datum obhajoby: 2. února 2017

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, 2017

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE
THEATRE FACULTY

Performing arts
Arts Management

BACHELOR THESIS

Project of building, renovation and adaptation of theatre

Mgr. Václav Hodonický

Supervisor: Mgr. Vlastimil Ježek

Opponent: MgA. Petr Prokop

Thesis defence: 2nd February 2017

Degree granted: BcA.

Prague, 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

Projekt novostavby, rekonstrukce a adaptace divadelní budovy
--

vypracoval samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne 24. 12. 2016

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Poděkování

Děkuji vedoucímu své bakalářské práce Mgr. Vlastimilovi Ježkovi za inspiraci a skvělé vedení. Rovněž děkuji všem osloveným institucím a jejich zástupcům, kteří mi ochotně poskytli potřebné informace a data k vypracování bakalářské práce.

ABSTRAKT

Tato práce se zabývá projektem novostavby či rekonstrukce divadelní budovy, popřípadě adaptace původně nedivadelního prostoru na prostor vhodný k provozování divadelního umění. Celý Projekt je nahlížen z hlediska divadelního ředitele, resp. osoby, která je za projekt zodpovědná. V úvodu jsou definovány základní pojmy a jsou vytyčeny obecné zákonitosti funkčního divadelního prostoru. Následně jsou popsána povolání, která mají vliv na výslednou podobu hotového díla, která mohou mít protichůdné potřeby a požadavky, proto je potřeba, aby byli všichni zúčastnění korigováni zmíněnou odpovědnou osobou (ředitelem).

V další kapitole jsou popsány konkrétní právní instituty a procesy, které jsou pro Projekt stěženy. Těmi je obecně uzavírání smluv, které jsou často uzavírány jako veřejné zakázky. Následně je prozkoumáno financování a stavební řízení, jemuž předchází obligatorní vypracování určitých podkladových studií, což je předmětem další podkapitoly. V průběhu a po dokončení stavebních prací je vykonáván stavební dozor a před samotným vstoupením budovy do užívání je potřeba získat kolaudační souhlas. Vše výše uvedené je v práci podrobeno výzkumu.

V poslední kapitole jsou zmapovány konkrétní projekty novostaveb, popř. rekonstrukcí českých divadel. Jmenovitě rekonstrukce dvorany Divadla na Zábřadlí, novostavba Nového divadla v Plzni, adaptace kina Blaník na divadlo Studio DVA a konečně novostavba Nové scény Národního Divadla. Tyto projekty se liší v rozsahu, finanční náročnosti ad., nicméně mají rovněž mnohé styčné body a konkrétně ilustrují poznatky předložené čtenáři v předcházejících kapitolách.

Klíčová slova

novostavba, divadelní prostor, divadelní konzultanti, architektura, veřejné zakázky, stavební zákon

ABSTRACT

This thesis deals with building or renovation of theatre building or adaptation of non-theatrical space into theatre. The project is examined in terms of director of the theatre or the person who is responsible for the result. First of all, basic terms are defined and the general requirements on future theatre are summarized. Than role of theatre artists and architects are described. They can get into trouble with each other when trying to meet their (sometimes contradictory) requirements. This is why it is necessary for the responsible person to deal with these contradictions.

There are important and obligatory legal institutes and procedures being described in second chapter, especially procurements, fundraising and building procedures, which are held by the local building authorities. There are obligatory studies and concepts explained. The legal processes held during and after the building works are described. All of these institutes are examined here.

There are four case studies of relevant projects brought in the third chapter to show how do the described procedures work in real praxis. These projects differ from each other in many ways, especially their size and nature, but there are many similarities also.

KEY WORDS

construction, theatre building, theatre consultants, architecture, procurement, building law

Obsah

Seznam příloh	1
Seznam použitého označování a zkratk	2
Úvod.....	3
1. Vymezení pojmů.....	5
1.1. Divadelní budova.....	5
1.1.1. Divadelní prostor.....	5
1.1.2. Prostory určené pro diváky	6
1.1.3. Provozně-technické zázemí.....	6
1.2. Povolání rozhodující o podobě divadelní budovy.....	7
1.3. Projekt novostavby, rekonstrukce nebo adaptace divadla	9
1.4. Stavební projekt vs. projekt ve smyslu arts managementu	9
1.5. Vedoucí Projektu	10
2. Fáze Projektu	11
2.1. Uzavírání smluv.....	12
2.1.1. Uzavírání smluv subjekty soukromého práva	12
2.1.2. Uzavírání smluv veřejnoprávními subjekty	13
2.2. Financování Projektu.....	16
2.2.1. Financování Projektů realizovaných soukromými subjekty	17
2.2.2. Financování Projektů realizovaných příspěvkovými organizacemi.....	18
2.3. Příprava dokumentace nutné k realizaci Projektu	18
2.3.1. Uživatelský záměr.....	19
2.3.2. Investiční záměr.....	19
2.3.3. Stavební program	20
2.3.4. Architektonická studie.....	21
2.3.5. Projektově-stavební dokumentace	24
2.4. Stavební řízení	24
2.5. Realizace stavby a její dokončení	26
2.5.1. Stavební práce.....	26
2.5.2. Stavební dozor.....	27
2.5.3. Kolaudační souhlas	28
3. Případové studie konkrétních Projektů.....	30
3.1. Rekonstrukce dvorany Divadla na Zábradlí	30
3.2. Nové divadlo, Divadlo Josefa Kajetána Tyla, Plzeň	33
3.3. Divadlo Studio DVA.....	36
3.4. Nová scéna Národního divadla v Praze	37
Závěr.....	40
Seznam použité literatury a dalších pramenů	42
Tištěná literatura	42
Přílohy.....	48

Seznam příloh

- Příloha 1   Problematika Českých státních norem (ČSN)
- Příloha 2   Profese Divadelních konzultantů
- Příloha 3   Obrazová dokumentace k rekonstrukci Divadla na Zábradlí
- Příloha 4   Obrazová dokumentace přední fasády Nového divadla v Plzni a srovnání se Švandovým divadlem

Seznam použitého označování a zkratk

autorský zákon, AZ – zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů

občanský zákoník – zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

stavební zákon – zákon č. 186/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

zákon o veřejných zakázkách – zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

ČKA – Česká komora architektů

MHMP – Magistrát Hlavního města Prahy

HMP – Hlavní město Praha

MKČR – Ministerstvo kultury ČR

MMRČR – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Úvod

Předmětem zkoumání této práce je projekt novostavby či rekonstrukce divadelní budovy nebo přestavby původně nedivadelního prostoru na divadlo, a to jeho přípravy, plánování a realizace. (Dále jen „Projekt“) Tento proces je popsán obecně a přinášené poznatky jsou ilustrovány příklady z nedávné minulosti, jmenovitě rekonstrukcí Státní opery, otevřením divadla Studia DVA, rekonstrukcí Divadla na Zábradlí a novostavbou Nového divadla v Plzni. Závěrem práce jsou pak pojednány čtyři případové studie z minulých let, v delším časovém období.

Záměrem této práce je odhalit fáze a pravidla, která existují u Projektů jakéhokoli rozsahu, ať už jde o novostavbu či rekonstrukci. Jelikož divadlo je, řečeno dikcí stavebního zákona, stavba, jejíž vlastnosti nemohou budoucí uživatelé ovlivnit, jsou určité kroky, dokumenty a postupy, které jsou v práci popsány, obligatorní. Tyto budou zkoumány z hlediska divadelního manažera či ředitele, který Projekt plánuje, je za něj zodpovědný a snaží se, aby byl výsledek co nejlepší jak z hlediska technického, tak divadelního. Jak pečlivá příprava harmonogramu prací ovlivňuje dramaturgický plán?

Vedle toho budou prozkoumány i faktory, které mají vliv na to, zda bude sál vhodný pro provozování divadelního umění, případně jakého druhu. Naproti tomu je zde otázka komfortu pro diváka a co jej určuje, který se pak projevuje v tom, zda se do divadla bude rád vracet.

Práce se na začátku zabývá výkladem pojmu divadelní budova a zkoumá jednotlivé aktéry Projektu. Jimi jsou obecně řečeno divadelníci na straně jedné a technické profese (architekti, stavitelé, ad.) na straně druhé. Kdo by měl plánovat dispoziční a další vlastnosti divadelního sálu? Kupříkladu výmalba hlediště není vždy tmavá proto, protože to „chce“ architekt-estét, ale protože světlé barvy odrážejí světlo v mnohem vyšší míře, a proto není v takovém sále možné vytvořit tmu. Jako možný způsob řešení problému je představena profese divadelního konzultanta, který by měl přispívat k hledání shody těchto dvou táborů, které mají často protichůdné požadavky.

Pro divadelní umění je potřeba herec a divák, kteří se musí sejít ve stejném místě a čase. Existuje velké množství faktorů, které určují, zda je takové místo vůbec vhodné pro pořádání divadelních představení. Co to ovlivňuje a jaké jsou obecné

zákonitosti, podle kterých by měl vznikat divadelní prostor, aby byl vhodný pro pořádání divadelního představení? Divadlo se vedle samotného divadelního prostoru (sálu) skládá ještě z provozně technických prostor určených pro zaměstnance divadla, z nichž ne všichni musí mít přístup na jeviště, a prostor pro diváky, u kterých je zase nutno zohledňovat kapacitu a design.

Jak bylo řečeno výše, není až takový rozdíl, jaké povahy jsou prováděné práce a jak má vypadat výsledná stavba, která je cílem Projektu. Jinak tomu je z hlediska právní povahy stavebníka (osoby, na jejíž účet je Projekt realizován a která pak bude hotovou stavbu užívat) a jeho právní povahy. Tím se rozumí skutečnost, zda se jedná o osobu soukromého práva, nebo příspěvkovou organizaci zřízenou na základě rozhodnutí subjektu veřejné správy. Takové osoby musí jednat a uzavírat smlouvy v mnohem přísnějším režimu zákona o veřejných zakázkách. U veřejných zakázek je úplně jiná časová náročnost jednotlivých kroků a jejich administrativní náročnost. Tyto rozdíly budou rovnou podrobeny patřičnému šetření.

Navzdory všem těžkostem, kterým bude vedoucí Projektu čelit, se vyplatí nastoupenou cestu přečkat – na konci vždy stojí lákavý cíl, a tím je nový prostor, určený k provozování divadelního umění. Je pouze na manažerovi tohoto procesu, aby tuto cestu podstoupil a snažil se o co nejlepší výsledek, který má co nejlepší vlastnosti pro všechny osoby, které budou divadlo využívat. Ať jsou to diváci, herci, či ostatní zaměstnanci divadla.

1. Vymezení pojmů

1.1. Divadelní budova

Předmětem této práce je *divadelní budova* a proces její stavby či přestavby, včetně přípravy, plánování, financování a realizace celého Projektu. Divadlo je komplexní budova, která se skládá ze třech funkčních celků, a to:

- divadelního prostoru,
- reprezentativních prostor pro diváky,
- provozně-technického zázemí.

1.1.1. Divadelní prostor

Divadelní prostor nelze považovat pouze za hřiště nebo střechu nad hlavou herců a diváků během představení. Rovněž neodráží pouze estetické hodnoty, které mají za úkol uspokojit návštěvníkův vkus. Je to nástroj a prostředek, díky kterému mohou divadelní umělci tvořit a diváci jejich tvorbu přijímat.

Požadavky na konvenční divadelní prostor pocházejí z 19. století, kdy v prostoru naší (evropské) divadelní kultury vznikaly desítky divadelních domů. Od té doby přišel rozhlas, televize a nová média, přesto si divadelní umění své místo obhájilo. Od 19. století urazilo dlouhou cestu, došlo k jeho výrazné proměně, základní principy existující od antických dob, však zůstávají stejné; stejně tak jsou i tyto letité divadelní domy stále v provozu. Oním základním principem je zážitek ze setkání herce s diváky a vzájemná výměna energií. A právě tomuto principu musí nově projektované divadelní budovy nadále sloužit. K propojení dvou hlavních aktérů (herec a divák) by nedošlo, kdyby neměli k dispozici patřičné prostředí, jímž jsou přesné dispozice divadelního prostoru, které stanovují divadelníci na straně jedné a architekti na straně druhé.

„Hlavním účelem divadelního sálu je nabídnout kanál pro proudění energie. Ačkoli tato energie proudí převážně od herce (performera, tanečníka atd.) do publika, je taková osoba naprosto bezzubá a zbytečná, pokud nedostává odpověď od diváků. Tou může být třeba smích či úzkost. Tato energie musí proudit oběma směry, aby se

prožitkem herce spojil s prožitkem diváka.“¹ Jestliže funguje inscenace jako celek² správně, dojde k naplnění tohoto základního principu divadla, kterým je spojení jeviště a hlediště. Dlouholetá ředitelka Dejvického divadla, paní Eva Kejkrtová-Měřičková, o tom z vlastní zkušenosti hovoří takto: „I ti diváci, kteří na začátku přijdou jen proto, že se chtějí bavit, jsou postupně vtaženi a na konci sedí absolutně tiše. Dojde k tomu zázraku, že herci sdělí, co měli, a diváci to přijmou, pochopí, nechají se unést na jejich vlně.“³

Ian MacKintosh ve své knize *Architecture, actor, and audience* dokonce tvrdí, že prostředí rozhoduje, jak se diváci budou smát: v typickém neutrálním blackboxu je mnohem těžší přinutit diváky k smíchu, než je tomu u vyzdobených divadel měšťanského typu.⁴

1.1.2. Prostory určené pro diváky

Těmito prostory se rozumí foyer, divadelní bar, šatny a sociální zařízení. Zde (jako na jediném místě) hraje největší roli esteticko-reprezentativní hledisko. Z hlediska funkčnosti je tyto prostory nutno přizpůsobovat proudící mase diváků před a po představení. Zároveň musí být učiněno zadosť normám z oblasti bezpečnosti⁵, hygieny⁶ atp.. Jelikož divadlo je „*Stavba, jejíž vlastnosti nemohou budoucí uživatelé ovlivnit*“, podléhá stavba divadla povinnosti získat před vstupením v užívání kolaudační souhlas, viz Kapitolu 2.3.5.

1.1.3. Provozně-technické zázemí

Sem patří zejména prostory přímo související s divadelním představením, jehož hladký průběh pomáhají zajišťovat, jako je zázemí pro herce (maskérny, šatny, odpočívárny, sociální zařízení) a jevištní techniku (kabina osvětlovače/zvukaře, boční, zadní a spodní jeviště, sklady kulís a dalšího vybavení, rekvizitárny, sociální zařízení),

¹ MACKINTOSH, Ian. *Architecture, actor, and audience*. New York: Routledge, 1993, vii, 184 p. Theatre concepts., (Dále pouze „MacKintosh“), str. 172,

² Divadelní představení, se skládá z několika jevištních složek. Je to složka herecká, režijní, dramaturgická, scénická výprava, světlo, zvuk a další. Divadelní představení je ve své podstatě jedinečné provedení autorského díla – divadelní inscenace, kterou vytváří společně inscenační tým a které provádějí herci – výkonní umělci – v rámci jedinečného divadelního představení, vždy znovu a znovu při každé repríze.

³ Viz <http://art.ihned.cz/c1-65491290-dejvicke-divadlo-kejkrtova-merickova>

⁴ MacKintosh, str. 81

⁵ Zejména Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

⁶ Zejména Zákon č. 258/200 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů a zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu v platném znění

kteře musí přímo navazovat na jeviště, aby byl zajištěn hladký a bezpečný nástup herců a přístup pro technický personál, který musí rovněž na jeviště dopravovat materiál a stavět jevištní dekorace.

Dále jsou to místnosti, které nemusí prostorově přímo sousedit s divadelním sálem, kterými jsou kanceláře pro administrativní pracovníky divadla (ředitel, tajemník souboru, produkce, obchodní oddělení, účtárna ad.), dílny a krejčovny či sklady nepoužívaných dekorací.

1.2. Povolání rozhodující o podobě divadelní budovy

O podobě výsledných prostor rozhodují hlavně dva činitelé. Na jedné straně jsou to divadelníci, kteří sledují hlavně funkčnost, a na druhé architekti, kteří preferují spíše esteticko-reprezentativní hlediska⁷.

Pod pojmem divadelníci budou souhrnně označovány profese, které se podílejí na vzniku inscenace ve smyslu divadelního díla. Těmi jsou typicky režiséři, scénografové, zvukaři, osvětlovači a další. Rovněž se jedná o povolání, která společně provádějí každé konkrétní představení – zejména herci. Dále nelze pominout ostatní divadelní povolání, jako zvukaři, osvětlovači, jevištní technici, rekvizitáři, inspicienti, maskérky a mnozí další.

Architektem se rozumí člověk tvořící architekturu, tedy plán realizace budovy nebo souboru budov, a také dohlížející na jeho realizaci. V nejširším smyslu je architekt osobou, která transformuje potřeby uživatele do požadavků na stavitele. Architekt musí důkladně rozumět principům, vlastnostem a předpisům, kterým musí jeho design stavby odpovídat. Dále musí znát všechny prostředky, které může stavitel použít.⁸

Jak bude uvedeno dále, nelze ani jednu skupinu označit za více či méně důležitou. MacKintosh zkoumá podmínky, za kterých je možné stvořit ideální divadelní prostor. Dochází k poznatku, že pokyny divadelníků směrem k architektům divadel sotva kdy vedou k inovacím a progresu divadelních prostorů obecně⁹, jelikož požadují právě ten prostor, který považují za ideální pro svou okamžitou uměleckou dispozici, a že jsou to architekti, kteří (pokud jsou pro to dostatečně kompetentní)

⁷ SOUKENKA, Vladimír. *Vývoj divadelního prostoru a jeho architektonické formy: Evolution of theater space and its architecture forms*. V Praze: České vysoké učení technické, 2007, 25 s. ISBN 978-80-01-03789-8., str. 3

⁸ Viz <https://cs.wikipedia.org/wiki/Architekt>

⁹ MacKintosh, str. 62

nesou na svých bedrech vývoj divadelního prostoru obecně. V rozporu s tímto tvrzením je historický případ open-air arén alžbětinské éry, jako je třeba divadlo Globe v Londýně. V jejich případě se naopak jedná o funkční koncepty vymyšlené divadelníky, které jsou vrcholným stádiem vývoje prostor určených pro konkrétní divadelní postupy. Jinde však MacKintosh tvrdí, že v „divadelním prostoru by architekti měli vymýšlet leda tak barvu sedadel“¹⁰. Uvedené poznatky platí výlučně pro divadelní prostor, nikoli pro divadelní budovu jako celek.

MacKintosh se však dále architektů zastává, když konstatuje, že architekti nemají reálně odkud znalosti čerpat a že určité nepochopení a rozkol mezi těmito profesemi je v praxi jedině správný. Odborná stavitelská literatura se podle něj divadelními prostory zabývá pouze ze tří hledisek: historického, typologického a komparačně-dedukčního¹¹. Mackintosh svou knihou (ač z roku 1993) přesně vystihl stav české literatury, který přetrvává do dnešních dnů. Jak vyplývá z osobního šetření v Národní technické knihovně v pražských Dejvicích¹², jsou k dispozici pouze skripta „Občanské stavby - Divadla“ z roku 1985 či Vitruviův svazek Deseti knih o architektuře, které sice přinášejí praktické a konkrétní poznatky, avšak byly napsány před dvěma tisíci lety. Dále existují pouze čtyři specializované normy, které se zabývají divadly¹³.

Je proto zásadní, aby osoba zodpovědná za vedení Projektu stála pevně nad věcí a celou dobu si byla vědoma účelu, který bude nová, či staronová budova plnit, a podle toho stanovovala priority. Ani jedna z uvedených profesí nesmí získat výrazně navrch. Zejména je potřeba určit, jaký žánr bude v divadle provozován a tomu přizpůsobit dispozice sálu¹⁴. Dále je potřeba sledovat nadčasovost a předpovídat budoucí vývoj v oblasti jevištních technologií, inscenačních postupů, diváckých preferencí atp.. Je potřeba mít na paměti, že divadlo je vytvořeno pro stovky inscenací, tisíce představení a miliony diváků, mělo by proto být zároveň nadčasově-flexibilní i mít jasně určené limity. Divadelní prostor má být způsobilý pro všechny konkrétní tvůrce tvořící konkrétní inscenaci, divácké prostory mají sloužit všem příchozím divákům a provozně-technické místnosti mají sloužit všem (zejména

---

¹⁰ MacKintosh, str. 114

¹¹ MacKintosh, str. 68

¹² Provedeno dne 15. dubna 2016

¹³ Viz Přílohu 1

¹⁴ Pro představu lze uvést rozdíl mezi hudebním a činoherním divadlem, kde jako největší rozdíl figuruje potřeba orchestřiště. Dále je to například samotná kapacita (rozdíl mezi měšťanským divadlem a divadlem alternativních žánrů, adaptabilita jeviště (možnost přestavby na kukátko či na arénu) a další.

jevištním) technologiím a všem administrativním pracovníkům po dobu desítek či dokonce stovek let. Je potřeba připravit budovu tak, aby byla schopna pojmout a provozovat jak technologie v podobě, v jaké existují dnes, tak v podobě, do které se v průběhu let mohou vyvinout. Měla by tedy umožnit jejich využívání, aniž by bylo nutné provádět úpravy na budově samotné.

Proto existuje profese divadelních konzultantů, kam se řadí i sám MacKintosh, které mají za úkol odstraňovat neshody mezi divadelníky a architekty. Při své práci mají inspirovat, klást otázky a sloužit jako rozhodci mezi oběma tábory. Nejvíce je jich potřeba při vytváření Stavebního programu¹⁵. Jejich praktická role bude probrána u studie stavby Nového divadla J. K. Tyla v Plzni¹⁶.

1.3. Projekt novostavby, rekonstrukce nebo adaptace divadla

Jak již bylo řečeno, je divadlo, přesněji divadelní budova, širší pojem, než divadelní prostor, přestože ten je jeho nejdůležitější a neopominutelnou součástí. Nehledě na to, zda je budováno divadlo nové, stávající je rekonstruované, či je na divadlo přetvářen původně nedivadelní prostor¹⁷. Ač se jedná o velmi odlišné činnosti, které jsou různě náročné, mají všechny tyto projekty společného jmenovatele, a tím je stanovený cíl¹⁸ – nové či nově rekonstruované divadlo. Pro potřeby této práce budeme používat slovo „Projekt“.

1.4. Stavební projekt vs. projekt ve smyslu arts managementu

Z hlediska managementu a arts managementu se pojmem „projekt“ rozumí plánovaný postup se záměrem dosáhnout sledovaných cílů, který se odehrává v omezeném čase a využívá předem určené zdroje¹⁹. Naproti tomu ve stavebnictví se pod stejným pojmem skrývá projektová dokumentace, čili technické výkresy a další materiály, které mají stanovené náležitosti a které upravuje zákon č. 183/2006 Sb., o

---

¹⁵ Viz Kapitolu 2.3.3.

¹⁶ Více o této profesi v Příloze 2.

¹⁷ Viz adaptaci rezidenční vily na pražské Štvanici na studiovou scénu - Vilu Štvanice, ve které dnes působí několik divadelních souborů, nebo adaptace a rekolaudace kina Blaník (dnes divadlo Studia DVA) pro divadelní účely.

¹⁸ V souladu s „cílem projektu“, jak o něm mluví na str. 41 Smolíková

¹⁹ SMOLÍKOVÁ, Marta (ed.). *Management umění*. V Praze: Vysoká škola uměleckoprůmyslová, 2008. ISBN 978-80-86863-24-5. (Dále pouze „Smolíková“), str. 41

územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) spolu s vyhláškou č. 499/2006 Sb., o projektové dokumentaci vydanou MMR ČR²⁰.

1.5. Vedoucí Projektu

Iniciátorem a leaderem Projektu je ve většině případů (ale ne vždy) divadelní manažer, který je následně odpovědný i za jeho realizaci. Jestliže iniciuje Projekt stavby, předchází tomu úmysl, který vychází z různých pohnutek²¹. Od osobních, přes provozní a společenské, až po ekonomické. Ve všech případech ho čeká dlouhá cesta, ve které musí zohlednit spoustu veličin. Subjekt, který Projekt realizuje a jehož jménem divadelní manažer jedná, budeme, shodně s dikcí stavebního zákona, označovat pojmem „stavebník“.

Hlavním posláním vedoucího Projektu je koordinovat jednotlivé fáze, jednat jménem stavebníka navenek a znovu a znovu připomínat ostatním zúčastněným účel stavby.

Reprezentativnost formy je základní zakázkou u investice, kde je předem vyloučena ekonomická návratnost; ta bude veřejností nejvíce sledována a následně reflektována²². Necháme-li v tuto chvíli stranou pojetí kreativních průmyslů a multiplikační efekt kultury, je obecný ekonomický význam nové divadelní budovy sám o sobě těžko změřitelný či spočitatelný, ostatně stejně tomu je u veškerých uměleckých artefaktů či aktivit. Tyto jevy postrádají *význam* (ekonomický) a naopak u nich stoupá důležitost *účelu* (estetický prožitek, zábava, poučení, atp.) Význam pro investici do divadelní budovy sleduje zájmy společenské, kulturní a politické, spíše než ekonomické.²³

²⁰ Podle vyhlášky je to Průvodní zpráva, Souhrnná technická zpráva, Situace stavby, Dokladová část, Zásady organizace výstavby a Dokumentace objektů stavební části

²¹ Mark Shenton, redaktor britského specializovaného listu o divadle The Stage se ve svém článku „Isn't it time we stopped building new theatres in London?“ zamýšlí nad otevíráním nových divadel v Londýně: „... mám podezření, že otevírání ‚nových divadel‘ (ve skutečnosti spíše přestaveb nedivadelních prostor) je vedeno spíše ješitností jejich iniciátorů. Místo trpělivého vyčkání na příležitost v již existujícím divadle s kvalitním projektem si může kdekdo založit vlastní ‚divadlo‘ ve vybydlené místnosti a jmenovat se zde do funkce uměleckého šéfa. (článek je dostupný na <https://www.thestage.co.uk/opinion/2016/mark-shenton-isnt-it-time-we-stopped-building-new-theatres-in-london/>)

²² Jako příklad možno uvést Nové divadlo v Plzni, kde diváci po otevření kritizovali množství schodů, které má dopad na divácký komfort.

Viz http://www.denik.cz/z_domova/nove-divadlo-v-plzni-zmarena-sance-20141101.html

²³ DOSTÁL, Petr a Eva KISLINGEROVÁ. *Ekonomika kultury: efektivní metody a nástroje podnikání v sektoru kultury*. Praha: Oeconomica, 2012. Odborná kniha s vědeckou redakcí. ISBN 978-80-245-1886-2., str. 41 a násl.

2. Fáze Projektu

Po rozhodnutí sestává Realizace Projektu z několika fází:

- zajištění financování,
- příprava podkladových dokumentů,
- vypracování projektové dokumentace,
- získání stavebního povolení²⁴, které vydává příslušný stavební úřad (pouze od určitého rozsahu stavebních prací),
- stavební práce,
- otevření divadla – záleží na povaze stavby, zda bude nutné získat uživateli souhlas.

V květnu roku 2016 vyšla v médiích zpráva o záměru postavit novou divadelní budovu v Českých Budějovicích: „Jihočeské divadlo usiluje o to, aby mohlo působit ve vhodnějším objektu. Budova divadla má podle jeho zástupců nedostatečnou kapacitu. Proto všechny soubory nemohou účinkovat na jednom místě a využívají víc prostorů v Českých Budějovicích. Město zvažuje výstavbu kulturního centra. Zástupci magistrátu se domnívají, že vhodnou lokalitou by mohlo být současné parkoviště na Mariánském náměstí. Projekt však předpokládá náklady v řádu stovek milionů korun a město jej z vlastních prostředků financovat nemůže,“ řekl náměstek českobudějovického primátora²⁵. V tuto chvíli je tedy v Budějovicích stanoveno, že Divadlo potřebuje novou budovu a zároveň existuje politická vůle zřizovatele takovou budovu postavit. Na následujících stránkách bude popsáno, co ředitele jihočeské scény, stejně jako jakéhokoli dalšího ředitele divadla, čeká.

Při časovém plánování Projektu je nutno pamatovat na to, že každý úkon vyžaduje určitý čas; v případě zákonem upravených procedur je rovněž nutno počítat s povinnými lhůtami, např. k podávání opravných prostředků. Rovněž je potřeba mít na paměti, že do stanovených termínů mohou vstupovat další nepředvídatelná zdržení. Taková zdržení mohou a nemusí nastat, ale správný projektový manažer by

---

²⁴ To je upraveno zákonem č. 186/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) ve znění pozdějších předpisů.

²⁵ Viz <http://www.divadlo.cz/jihoceske-divadlo-by-chtelo-pro-sve-pusobeni-vhodn>

s nimi měl předem počítat.²⁶ Podobně může způsobit zdržení archeologický nález na staveništi, který nelze nikdy předem zcela vyloučit, ale dá se na něj při časovém plánování do jisté míry připravit. Jelikož na plánované datum otevření navazuje dramaturgický a zkoušecí plán, může mít případná časová naivita dalekosáhlé důsledky na divadelní provoz, a může vést až k rušení premiér atp..

2.1.Uzavírání smluv

Ve všech fázích Projektu se uzavírá mnoho závazků o uskutečnění plnění v podobě poskytnutí služeb, věcí atp.

Závazek na plnění bude mít nejčastěji povahu smlouvy podle § 1724 a násl. občanského zákoníku²⁷. Smlouva je právní vztah mezi dvěma osobami, z nichž jedna něco vykoná a druhá jí za to poskytne dohodnuté protiplnění. Pro účely dalšího výkladu je potřeba zmínit dva režimy, jak může být taková smlouva uzavřena a jak je dohodnut její obsah. Tyto způsoby se liší mírou formálnosti nebo volnosti a dalšími kritérii.

2.1.1. Uzavírání smluv subjekty soukromého práva

Stavebníci, kteří jsou subjekty soukromého práva, tedy jednotlivci – fyzické osoby, dále korporace²⁸, fundace²⁹ a konečně subjekty smíšené povahy³⁰, mohou projevovat svou vůli navenek jakýmkoli způsobem, včetně uzavírání smluv prakticky s kýmkoli, v režimu a podle kritérií, jaký si samy zvolí.

Jak bude dále uvedeno na příkladu budování divadla Studia DVA v bývalém kině Blaník, mohou si subjekty soukromého práva vybrat, podle čeho budou své smluvní partnery vybírat. Může to být nejnižší nabídková cena, kvalita, termín dodání či reference. Jediným omezením mohou být podmínky čerpání finančních prostředků,

---

²⁶ Jako příklad lze uvést žádosti o dodatečné informace při zadávání veřejných zakázek, která pozdržela soutěž o dodavatele stavebních prací rekonstrukce Státní opery. Viz <http://www.culturenet.cz/aktuality/vlada-bude-schvalovat-komisi-pro-nabidky-na-opravu-statni-opery/n:19663/>

²⁷ Podle občanského zákoníku jsou to dále závazky ze způsobené škody, tzv. kvazizávazky a další.

²⁸ Občanský zákoník (§ 210 a násl.) a zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech korporacemi rozumějí spolky a obchodní korporace (veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti, společnosti s ručením omezeným, a akciové společnosti)

²⁹ Podle § 303 a násl. občanského zákoníku jsou to nadace a nadační fondy.

³⁰ Podle § 402 a násl. občanského zákoníku jsou to ústavy.

kteře byly stanoveny třetí osobou jakožto jejich poskytovatelem, kterým je typicky banka nebo poskytovatel grantu³¹.

Veřejná soutěž o nejvhodnější nabídku, obecně známější pod pojmem tendr, podle § 1772 a násl. občanského zákoníku³² je pak institut soukromého práva, který sice nese mnohé znaky veřejné soutěže, ale je to pouze metoda, kterou si vyhlašující subjekt vybírá protistranu, se kterou následně uzavře smlouvu. Vyhlášením veřejné obchodní soutěže vyzývá vyhlašovatel neurčitý okruh osob k podávání návrhů na uzavření smlouvy. Veškeré náležitosti (nároky na předkládané návrhy, hodnotící kritéria, způsob výběru, ...) určuje vyhlašovatel sám. Výhodou, která plyne z této pozice, je možnost vyhlašovatele vybrat si v souladu s podmínkami tu nabídku, kterou bude osobně pokládat za nejvhodnější. Je nutno poznamenat, že v oblasti subjektů veřejného práva dochází ke směšování pojmu „tendr“ s veřejnými zakázkami, přestože oba pojmy vycházejí ze zcela jiné oblasti práva a řídí se naprosto odlišnými pravidly.

2.1.2. Uzavírání smluv veřejnoprávními subjekty

Naproti tomu divadla – příspěvkové organizace zřizované orgány veřejné správy³³ – podléhají přísnému režimu zákona číslo 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále jen „zákon o veřejných zakázkách“). Obecně jde o postup, který má zajistit transparentnost výběru nejvhodnějšího kandidáta, se kterým je pak uzavřena smlouva na plnění, za nějž mu náleží protihodnota v penězích, které pocházejí z veřejných rozpočtů – proto zvláštní právní úprava.

Stávající zákon nabyl účinnosti 1. října 2016 a nahradil tak zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů. Nová úprava by měla být flexibilnější a méně formální. Klade si za cíl prosadit upřednostňování ekonomické výhodnosti před nejnižší nabídkovou cenou jako hlavní kritérium výběru. Dále

---

³¹ Viz Kapitulu 2.2.

³² Do 1. ledna 2014 podle tehdejších § 281 a násl. obchodního zákoníku

³³ Tato divadla mají samostatnou právní subjektivitu, ale jejich existence je závislá na vůli zřizovatele, který je zakládá (na základě zákonného zmocnění) zřizovací listinou za účelem plnění předem určených činností ve věcech vlastní působnosti (tedy i kultury). Hlavní činností je činnost vymezená zřizovatelem. Zřizovatelem je stát či jednotky územní samosprávy (na základě zákonů č. 128/2000 Sb., o obecním zřízení, krajském zřízení č. 129/2000 Sb. a č. 131/2000 Sb., o Hlavním městě Praha).

kompletně implementuje evropské směrnice, které byly v oblasti veřejných zakázek v průběhu posledních let přijaty.³⁴

Zákon o veřejných zakázkách určuje svým adresátům – veřejným zadavatelům³⁵ – postupy, jak se veřejná zakázka zadává³⁶, kritéria hodnocení³⁷ a upravuje dílčí procesy veřejných zakázek, jako jsou výběr nejvhodnější nabídky³⁸, kvalifikace soutěžitelů³⁹, otevírání nabídek⁴⁰ atd., z nichž většinu provádí ad hoc sestavené komise⁴¹.

Zákon dělí veřejné zakázky podle výše jejich předpokládané hodnoty, a toto rozdělení má následně dopad na to, jaké postupy a jaká hlediska je zadavatel povinen dodržet či zohlednit.

- veřejné zakázky malého rozsahu (do 2 000 000 Kč bez DPH na dodávky nebo služby a do 6 000 000 Kč bez DPH na stavební práce)

³⁴ Viz <http://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/novy-zakon-o-zadavani-verejnych-zakazek>

³⁵ Viz § 4 zákona o veřejných zakázkách, který definuje veřejné zadavatele taxativním výčtem. Jedná se o Českou republiku, Českou národní banku, státní příspěvkové organizace, územní samosprávné celky a jejich příspěvkové organizace a jiné právnické osoby, tedy osoby, které:

1. jsou zřízeny veřejným zadavatelem za účelem uspokojování veřejných potřeb, mimo obchodní a průmyslové účely
2. jsou veřejným zadavatelem financovány či v nich tento vykonává podstatný vliv – typicky Obecní dům, a. s., která vlastní a provozuje Obecní dům v Praze a jejíž jediným akcionářem je Hlavní město Praha. (jak vyplývá ze zápisu v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, který je k dispozici na www.justice.cz, pod spisovou značkou B 9990.

³⁶ Viz § 3 zákona o veřejných zakázkách, který taxativně vyjmenovává druhy zadávacích řízení. Jsou to:

1. zjednodušené podlimitní řízení,
2. otevřené řízení,
3. užší řízení,
4. jednací řízení s uveřejněním,
5. jednací řízení bez uveřejnění,
6. řízení se soutěžním dialogem,
7. řízení o inovačním partnerství,
8. koncesní řízení, nebo
9. řízení pro zadání veřejné zakázky ve zjednodušeném režimu

³⁷ Viz dále.

³⁸ § 114 a násl. zákona o veřejných zakázkách

³⁹ § 73 a násl. zákona o veřejných zakázkách

⁴⁰ § 108 a násl. zákona o veřejných zakázkách

⁴¹ Viz případ Státní opery Praha. Zpráva z 26. května 2016 uvádí, že „Komisi, která bude hodnotit nabídky uchazečů o rekonstrukci budov Státní opery Praha, posoudí v pondělí vláda“. Zpráva je k dispozici na <http://www.culturenet.cz/aktuality/vlada-bude-schvalovat-komisi-pro-nabidky-na-opravu-statni-opery/n:19663/>

- podlimitní veřejné zakázky (od 2 000 000 Kč do limitu, který stanoví nařízení vlády⁴² různě pro různé typy zadavatelů či dodávek; rámcově se jedná o hodnoty 3 a 5 mil. Kč – vždy bez DPH, v některých případech (jako jsou např. například zakázky v oblasti obrany a další až v řádech desítek mil Kč.)
- nadlimitní veřejné zakázky
- u zakázek, jejichž výše plnění má překročit 300 000 000 Kč jsou pak § 42 stanoveny další požadavky: zadavatel je povinen zajistit, aby hodnocení nabídek provedla komise, která má minimálně 5 členů, z nichž většina má příslušnou odbornost ve vztahu k předmětu veřejné zakázky. Viz případ veřejné zakázky na dodavatele rekonstrukce Státní opery, kde tuto komisi schvalovala vláda ČR⁴³, jak bude ukázáno v Kapitole 2.3.3.

Zákon o veřejných zakázkách v § 114 stanoví jako základní hodnotící kritérium pro výběr dodavatele ekonomickou výhodnost nabídky. Ekonomickou výhodnost nabídky je potřeba dále specifikovat dílčími kritérii, jako jsou nabídková cena, kvalita, technická úroveň, estetické a funkční vlastnosti, nákladnost životního cyklu a mnohé další, což má vyšší vypovídací hodnotu o kvalitě předkládané nabídky, než pouhá nejnižší cena, jež byla chápána jako hlavní kritérium v minulé zákonné úpravě. V odst. (2) tohoto paragrafu je přesto stanoveno, že nejnižší nabídková cena nebo nejnižší náklady životního cyklu mohou být považovány za jediné hodnotící kritérium, nejedná-li se o veřejnou zakázku v podobě soutěžního dialogu⁴⁴ či inovačního partnerství⁴⁵.

Nutno mít na paměti, že vlastní výběrové řízení je potřeba provádět na všechny dílčí kroky všech fází Projektu, jako je například vypracování investičního záměru, architektonické studie, stavebního programu a projektové dokumentace, dále na dodavatele stavby, dodavatele víceprací⁴⁶ atd.. Pro každou takovou veřejnou

⁴² Nařízení vlády č. 172/2016 Sb., o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek

⁴³ § 74 odst. (6) zákona o veřejných zakázkách

⁴⁴ Viz Kapitulu 2.3.4.

⁴⁵ § 70 zákona o veřejných zakázkách stanoví inovační partnerství jako vztah mezi zadavatelem a dodavatelem, který lze použít pouze v situaci, kdy „nelze potřebu vývoje inovativní dodávky nebo služby nebo inovativních stavebních prací a následné koupě výsledných dodávek, služeb nebo stavebních prací uspokojit prostřednictvím řešení, která jsou na trhu již dostupná.“

⁴⁶ Všechny tyto pojmy budou osvětleny v dalších kapitolách.

zakázku je potřeba vždy znovu a znovu naplnit všechny zákonné požadavky, viz shora řečené.

Zákon o veřejných zakázkách klade na povinné subjekty i zvýšené nároky z hlediska časového rozvržení. Je-li vyhlášována veřejná zakázka jakéhokoli druhu, je zadavatelem stanovena lhůta na překládání návrhů, jejíž délka se liší podle složitosti zakázky a její hodnoty. Zákon pak dále upravuje postup, kterým se nevybraný dodavatel může bránit nesprávnému postupu⁴⁷, v jehož důsledku byla porušena jeho práva. Ve lhůtě 10 nebo 15 dnů námitky doručuje zadavateli. Pokud jim zadavatel do 10 dnů nevyhoví, může dodavatel podat do 10 dnů návrh na přezkoumání veřejné zakázky Úřadu na ochranu hospodářské soutěže. V tomto návrhu se může domáhat zrušení celé veřejné zakázky, zákazu uzavření příslušné smlouvy, či zákazu jejího plnění. V důsledku podání takového návrhu úřadu nesmí zadavatel ve lhůtě 45 dní pokračovat v realizaci dotčené veřejné zakázky. Před vydáním rozhodnutí o námitce může úřad vydat předběžné opatření, dočasně zakazující smlouvu uzavřít či pozastavit průběh zakázky. U každé veřejné zakázky je tedy potřeba počítat s lhůtou 80 dní, než může být započato s plněním ze smlouvy. Samotné rozhodnutí úřadu může být posléze ještě přezkoumáno soudem; takovéto řízení pak není časově omezeno.

Znovu je potřeba zdůraznit, že subjekty soukromého práva, na které se zákon o veřejných zakázkách nevztahuje, mohou uzavírat smlouvy o libovolném obsahu a s libovolnými subjekty.

2.2. Financování Projektu

Shánění finančních prostředků je pro Projekt klíčové. Existuje několik možností, jak jej financovat. Pro následující výklad rozdělíme stavebníky na soukromé a veřejné. Je to jak z důvodu podmínek, za kterých a s kým mohou uzavírat smlouvy, viz výše, a dále z rozdílných zdrojů, které mohou být k financování Projektu využity.

---

⁴⁷ § 241 a násl. zákona o veřejných zakázkách

2.2.1. Financování Projektů realizovaných soukromými subjekty

Vlastní zdroje

Vlastními zdroji se rozumí jak finanční rezervy subjektu nebo vklady jeho členů, tak průběžně generovaný zisk z vlastní činnosti (příjmy ze vstupného, zájezdy, atd.). Případně je možno do této kategorie vřadit i fundraisingové aktivity, např. mecenášství či crowdfunding.⁴⁸

V případě divadel - příspěvkových organizací, jsou subjekty povinny vytvářet investiční fond, který se nachází na pomezí mezi vlastními zdroji a zdroji pocházejícími od zřizovatele; čerpání těchto prostředků je totiž vázáno na jeho souhlas.

Bankovní úvěry

Existuje možnost jak spotřebitelských úvěrů, tak hypotečních či podnikatelských úvěrů od specializovaných finančních ústavů, tedy bank. Tyto úvěry jsou někdy účelově vázány, finanční prostředky tedy nemohou být čerpány libovolně. Z takových úvěrů se platí úrok a dluh je následně umořován v pravidelných splátkách. M. Hrubý tvrdí, že úmyslně využívá výše úročených spotřebitelských úvěrů, protože je naprosto svobodný v tom, za co prostředky utratí, než aby bankéřům vysvětloval zákonitosti divadelního podnikání.

Příspěvky z veřejných rozpočtů pro subjekty soukromého práva

Subjekty veřejného práva⁴⁹ moc často příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku neposkytují. Výjimkou je Hlavní město Praha, které podle Zásad pro poskytování jednoletých i víceletých účelových dotací – grantů hl. m. Prahy v oblasti kultury a umění v roce 2017⁵⁰ poskytuje i investiční podporu. Ze získaných prostředků však nesmí být hrazeno pořízení nemovitostí a stavební práce⁵¹. Stejně jako je tomu obecně u všech grantů a dotací z veřejných rozpočtů, jsou i tyto účelově vázány a

⁴⁸ Např. crowdfundingová kampaň „Nakopni Jatka!“, kterou realizoval zapsaný ústav Jatka78 za účelem vybudování prostoru Jatka78 v holešovické tržnici v Praze, určený pro nový cirkus. Uměleckému šéfovi Rost'ovi Novákovi a řediteli Štěpánu Kubištvovi a jejich týmu se tak podařilo vybrat přes 2,4 milionu korun. Viz <http://www.mediar.cz/nakopni-jatka-hitem-ceskeho-crowdfundingu/>

⁴⁹ Těmi se rozumí zejména stát, respektive MKČR, či územní samospráva, tedy obce, kraje a Hlavní město Praha

⁵⁰ Dostupné na:
http://kultura.praha.eu/public/11/9d/fd/2185698_663224__02_PRILOHA_C._1___ZASADY_K_UL_2017_a_2018_2021_22._03._2016.doc

⁵¹ Oddíl I., odst. 7. těchto zásad

příjemce je povinen s nimi nakládat v souladu se stanovenými podmínkami. Někdy je stanoveno, že při uzavírání smluv většího rozsahu (typicky nad 100 000 Kč bez DPH) je příjemce grantu postupovat podle zákona o veřejných zakázkách. Ve skutečnosti je ale výše takto poskytnutých prostředků marginální, protože grantová komise dává přednost podpoře umělecké činnosti.

2.2.2. Financování Projektů realizovaných příspěvkovými organizacemi

Příspěvkové organizace, které jsou přímo zřizovány příslušnými orgány veřejné správy⁵² nebo územní samosprávy⁵³, jsou odkázány na politickou vůli svého zřizovatele⁵⁴, ať už je to na úrovni orgánů státní správy⁵⁵ či územních samosprávných celků⁵⁶. Příslušné příspěvkové organizace tu tedy vystupují v pozici stavebníka a jejich zřizovatel v pozici investora. Dotyčný Projekt je pak následně označován investorem jako „Akce“ a je zvláštní položkou rozpočtu investora⁵⁷.

2.3. Příprava dokumentace nutné k realizaci Projektu

Po zajištění financování a předtím, než smí být započaty stavební práce, musí být připraveno několik studií, které slouží k definování postupů a očekávaných výsledků. Smlouva o vypracování těchto podkladů se bude řídit ustanoveními smlouvy o dílo podle § 2586 a násl. občanského zákoníku.

Ze zákona je obligatorní pouze projektová dokumentace, a to pouze tam, kde probíhá stavební řízení⁵⁸. Smyslem stavebního řízení je vydání stavebního povolení, tedy správního aktu, který je nutný k (legálnímu) zahájení stavebních prací. Potřeba dalších studií se řídí rozsahem a povahou Projektu⁵⁹. U některých staveb je pak ještě povinné vypracování investičního záměru, viz níže.

---

⁵² Typicky Národní divadlo zřizované MKČR

⁵³ Většina velkých kamenných divadel v Praze, Brně i ostatních městech ČR

⁵⁴ Viz dostavbu nové scény Městského divadla Mladá Boleslav, kde v průběhu roku 2010 došlo „*primátorem města k předání šeku na zřízení nové scény, následně výstavba získala i stavební povolení, ale městská rada 18. srpna 2011 na svém jednání rozhodla o odložení výstavby*“. Navzdory vzniklé petici nebyla novostavba započata a na stávajícím divadle nadále probíhají výhradně nekoncepční opravy a úpravy. Zpráva dostupná na: http://boleslavsky.denik.cz/zpravy_region/lide-v-boleslavi-podepisuji-petici-za-dostavbu.html)

⁵⁵ Viz Kapitulu 2.3.2.

⁵⁶ Viz Kapitulu 3.1.

⁵⁷ Viz Kapitulu 3.1.

⁵⁸ Viz Kapitulu 2.4.

⁵⁹ Srov. Kapitulu 2.3.4. o architektonických studiích

2.3.1. Uživatelský záměr

První z řady činností, které bude potřeba provést, a dokumentů, které bude potřeba připravit, je analýza situace, která popíše stávající stav, včetně jeho rizik, překážek a omezení. Následuje příprava uživatelského záměru, na kterém již spolupracují odborníci napříč obory, který shrnuje účel a cíle Projektu. Jmenovitě jde o definování předmětu díla a termín dokončení, soupis plánovaných prací včetně první kalkulace předpokládaných nákladů.

2.3.2. Investiční záměr

V případě příspěvkových organizací zřízených státem je nutné vypracovat investiční záměr, jehož náležitosti upravuje Ministerstvo financí vyhláškou⁶⁰. Jedná se o Projekty, které jsou financovány z programů zřízených ministerstvy, které disponují prostředky ze státního rozpočtu. Investiční záměr vypracovává stavebník a jsou v něm vyjmenovány a popsány z technického hlediska veškeré dílčí práce a nákupy, které bude potřeba realizovat, a to včetně odhadované ceny a podrobného harmonogramu. Je adresován zřizovateli stavebníka.

V roce 2005 zřídila tehdejší vláda Jiřího Paroubka program „Péče o národní kulturní poklad“, který administruje Ministerstvo kultury ČR. Program začal v roce 2007 a měl skončit v roce 2014, nicméně jeho trvání bylo prodlouženo do roku 2018⁶¹. V programu se nachází 10,3 mld. Kč, z nichž 2 mld. Kč byly převedeny z Fondu národního majetku⁶², který byl k 1. 1. 2006 zrušen⁶³. Zbývajících 8,3 mld. Kč bylo do programu vloženo ze státního rozpočtu⁶⁴. Účelem programu je financování rekonstrukcí a novostaveb budov, které využívají či budou využívat příspěvkové organizace v kultuře, které zřizuje MKČR. Jednou z těchto organizací je i Národní

---

⁶⁰ Vyhláška č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku

⁶¹ Viz http://ceskapozice.lidovky.cz/narodni-poklad-za-10-miliard-vladni-program-plny-podivnych-pribehu-p95-/tema.aspx?c=A120926_221000_pozice_77935

⁶² BŮRIK, Jan. Příprava rekonstrukce Státní opery. Praha, 2016. Bakalářská práce. Akademie múzických umění Praha. Divadelní fakulta. Katedra produkce., str., str. 31

⁶³ Stalo se tak zákonem č. 178/2005 Sb., o zrušení Fondu národního majetku České republiky a o působnosti Ministerstva financí při privatizaci majetku České republiky (zákon o zrušení Fondu národního majetku). Finanční prostředky ve fondu se v té době nacházející byly převedeny do státního rozpočtu, aby byly další rok převedeny do programu Péče o národní poklad.

⁶⁴ Zákon č. 622/2006 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2007

divadlo, které z těchto prostředků čerpá finance na opravu Státní opery⁶⁵, nebo Národní muzeum, které z programu financuje rekonstrukci své historické budovy.

2.3.3. Stavební program

Tento dokument je závazný pro navazující činnosti. Je východiskem jak pro veškeré architektonické studie, tak pro projektovou dokumentaci. Ve stavebním programu jsou dále rozpracovány shora uvedené podklady a jedná se o komplexní materiál, který obsahuje informace ekonomického, organizačního a technického rázu (včetně počtu místností, jejich účelu a velikosti), dále soupis prací, které bude potřeba vykonat, a finančního rámce. Rovněž jsou zde pojednány záměry ekologické a společenské, definované v širším kontextu dotčené oblasti⁶⁶. Obsah stavebního programu se odráží v projektové dokumentaci, která se promítá do následně vydaného stavebního povolení, které je obligatorní pro samotné stavební práce. Jeho vydáním deklarují stavebník i investor vůli Projekt realizovat a prokazují, že disponují finančními prostředky v programu stanovenými.

„Stavební program je nástroj odpovědného stavebníka nebo investora na samém počátku záměru stavby. Jde v něm o ujasnění základních parametrů zamýšlené stavby, její náplně, velikosti, funkčních vazeb, případně umístění a především oprávněnosti. Má písemnou nebo tabulkovou podobu. Může být doplněn i schématy.“⁶⁷

Projekční a architektonická kancelář Ing. arch. Pavla Mansfelda se sídlem v Praze-Strašnicích popisuje na svém webu stavební program co do obsahu a rozsahu takto: *„Stavební program rodinného domu nebo bytového domu může vytvořit každý stavebník, zatímco popis takového provozu, jako je malý hotel nebo laboratorní zařízení, by měl být vytvořen odborníkem s dostatečnými znalostmi příslušných norem a předpisů. Stavební program je třeba připravit důsledně s ohledem na skutečné potřeby stavebníka a vyvarovat se podcenění rozsahu jednotlivých požadavků i naopak jeho předimenzování, tedy přecenění potřeb a finančních možností. Stavební program vytváří celkovou objemovou představu o rozsahu zamýšlené stavební akce, zároveň by měl být flexibilní, aby odrážel co nejlépe potřeby stavebníka a uživatele, a zároveň aby dával prostor stavebníkovi a*

⁶⁵ BÚRIK, Jan. Příprava rekonstrukce Státní opery. Praha, 2016. Bakalářská práce. Akademie múzických umění Praha. Divadelní fakulta. Katedra produkce., str. 31

⁶⁶ Jak vyplynulo z osobního rozhovoru s M. Lukešem dne 25. ledna 2016

⁶⁷ Viz https://cs.wikipedia.org/wiki/Stavebn%C3%AD_program

architektovi prostor pro další tvůrčí postup, případně umožňoval činit v něm nutné změny⁶⁸

2.3.4. Architektonická studie

Po vypracování stavebního programu záleží na povaze Projektu, jaký bude další postup. Jestliže se jedná o práce provozního charakteru, lze rovnou přikročit k tvorbě projektové dokumentace. V opačném případě, tedy pokud bude potřeba zohlednit i estetická hlediska, je přizván architekt, aby vypracoval architektonickou, popř. i urbanistickou studii. Samotné vypracování takové studie není obligatorní, ale pokud je vypracována, měla by projektové dokumentaci předcházet.

Na rozdíl od projektové dokumentace, která je vyloženě technického ražení, řadí se architektonické studie mezi autorská díla a dělí se na ideové a realizační⁶⁹. Od projektové dokumentace se odlišují vysokou mírou kreativity, nutné pro jejich vypracování⁷⁰. Dokládají koncepční tvarové/hmotové, materiálové, technologicko-technické, dispoziční a provozní řešení stavby, jejichž smyslem je ověřit realizovatelnost stavebního programu na zvoleném území. Architektonickou studii vypracovává na základě uzavřené smlouvy o dílo architektonická kancelář.

Architektonická studie je autorským dílem ve smyslu § 2 odst. (1) zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů. Je-li budova postavena podle architektonického návrhu, jedná se o užití díla architektonického rozmnožováním⁷¹ a z tohoto důvodu musí být nositelem majetkových práv k tomuto dílu poskytnuta staviteli licence (typicky je autorem studie architekt či architektonický ateliér). Je-li následně budova zaznamenána fotografií či malbou (na dvojrozměrný substrát), spadá takové zaznamenání do volného užití. Zhotovení trojrozměrné kopie (postavení dotčené budovy jinde nebo zhotovení její makety) se však za takové volné užití nepovažuje⁷². Autorský zákon dále stanoví, za jakých podmínek může majitel – uživatel dokončené stavby, která je vyjádřením architektonického díla, zasáhnout navržením nebo provedením změn. Je to možné v míře nezbytně nutné a při

⁶⁸ Viz <http://www.architekt-mansfeld.cz/program.html>

⁶⁹ Zatímco ideové studie slouží k vyjasnění určitých architektonicky-urbanistických otázek, realizační slouží jako podklady pro projektovou dokumentaci.

⁷⁰ Ekonomické expertízy, investiční poradenství. *Dopady architektonické praxe na ekonomiku ČR*. [online]. 2015 [cit. 2016-2-19]. Dostupné z: http://www.eeip.cz/wp-content/uploads/2015/07/151120_Arch_praxe_MMR.pdf, (Dále pouze „Dopady architektonické praxe“), str. 14

⁷¹ § 13 autorského zákona

⁷² § 33 autorského zákona.

zachování hodnoty díla. Je-li to opodstatněné významem architektonického díla a lze-li to na takovém majiteli – uživateli spravedlivě požadovat, je nutné předem uvědomit autora a poskytnout mu dokumentaci plánovaných úprav včetně vyobrazení, vystihující stav před provedením změn⁷³.

S ohledem na dispozitivnost soukromého práva, založenou § 1 odst. (2) občanského zákoníku, se však v praxi můžeme setkat se situací, kdy strany zásah do díla bez konzultace (či dokonce osobního provedení) zcela vyloučí, což může vést ke značným komplikacím.

Podle Michala Lukeše, ředitele Národního muzea, je klíčové pro rozhodování, zda zadat či nezadat architektonickou studii, skutečnost, zda architektova invence byla či nebyla uplatněna v minulosti, a zda je tedy žádoucí. Při rekonstrukci historické budovy, u níž byly zákonitě estetické kvality už jednou vytvořeny, není architektonická soutěž žádoucí, jako tomu bylo u rekonstrukce historické budovy Národního muzea. Naproti tomu plánovali nedávno v Národním muzeu stavbu památníku Jana Palacha ve Všetatech, kde se narodil, a kde stojí jeho rodný dům. Jelikož se jedná o běžný vesnický domek, navíc v současné době nahozený bříazolitem, je naopak žádoucí, aby k vypracování koncepce byl architekt pozván⁷⁴.

Architektonické soutěže

Architektonická soutěž je zvláštní způsob výběru zhotovitele architektonické studie, kterou doporučuje Česká komora architektů (ČKA)⁷⁵, což činí v zájmu svých členů. Doporučuje ji jak pro subjekty podléhající zákonu o veřejných zakázkách, tak pro všechny subjekty ostatní. Řídí se stavovskými předpisy komory⁷⁶ a spočívá v tom, že vyhlášovatelem (a následně zadavatelem zakázky) je vyhlášena soutěž

⁷³ § 38d odst. (2) autorského zákona

⁷⁴ Rozhovor s M. Lukešem dne 25. ledna 2016

⁷⁵ Stavovská profesní organizace zřízená zákonem č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů. Podle informací na svých webových stránkách „...nese odpovědnost za profesionální, odborný a etický výkon profese architektů v ČR a (...) sdružuje všechny autorizované architekty, (...) provádí autorizace architektů...“

⁷⁶ Soutěžní řád komory architektů ve znění ze dne 18. dubna 2015

Česká komora architektů. *Manuál architektonických soutěží* [online]. [cit. 2016]. Dostupné z: <https://www.cka.cz/cs/souteze/co-je-architektonicka-soutez> (Dále pouze „Manuál architektonických soutěží“)

s jasně definovanými pravidly, do které jednotliví účastníci anonymně přihlašují své architektonické návrhy⁷⁷, které pak hodnotí odborná porota.

Důležitá je rovněž skutečnost, že se stanovují ceny a odměny pro více soutěžících, než pouze pro autora vítězného návrhu. ČKA pomáhá vyhlášovateli se stanovením podmínek soutěže, navrhuje členy poroty a propaguje soutěž mezi svými členy jakožto potenciálními soutěžícími.

Vedle samotných soutěží na architektonickou studii existují ještě soutěže ideové, které slouží k vyjasnění určitých aspektů architektonických nebo urbanistických problémů; vítěz takové soutěže nemusí být pověřen realizací architektonické studie. Taková ideová studie může být podkladem k vypracování stavebních programů nebo pro vypracování podmínek pro pozdější soutěže. Soutěže na architektonickou studii míří k získání konkrétního návrhu autora, jenž by měl být východiskem pro následné vypracování projektové dokumentace.

Soutěž se řídí podmínkami, které stanovuje její vyhlášovatel; měly by vycházet ze stavebního programu a dále by měly mít stanoveny formální (textové a obrazové) požadavky. Dále stanovují harmonogram, způsob hodnocení, ceny a odměny, procesní náležitosti a složení poroty. Porota se skládá z lichého počtu členů a je obligatorně stanoveno, že nadpoloviční většina jejích členů mají být odborníci nezávislí na vyhlášovateli.

Stinnou stránkou architektonických soutěží je skutečnost, že soutěž trvá, jak uvádí ČKA, 6 – 30 týdnů⁷⁸, a že se zvyšují náklady na Projekt (rámcově minimálně o 2 % celkových nákladů)⁷⁹. MacKintosh jako další úskalí architektonických soutěží uvádí fakt, že v jejich komisích zasedají „zasloužilí“ architekti, u kterých lze očekávat určitou konzervativnost a absenci progresu, která je vlastní spíše jejich mladším kolegům⁸⁰.

V případě, že se pro architektonickou soutěž rozhodne subjekt, který podléhá zákonu o veřejných zakázkách, probíhá soutěž v režimu soutěže o návrh, která se řídí § 143 a násl. zákona o veřejných zakázkách. Po provedené soutěži navazuje jednacím řízením bez uveřejnění podle § 65 tohoto zákona. Zadavatel je povinen o tom informovat už v oznámení o zahájení soutěže.

---

⁷⁷ Dopady architektonické praxe, str. 16

⁷⁸ Viz Manuál architektonických soutěží, str. 7

⁷⁹ Viz Manuál architektonických soutěží, str. 8

⁸⁰ MacKintosh, str. 118

Klíčovým rozdílem mezi veřejnou zakázkou a architektonickou soutěží je fakt, že v rámci architektonické soutěže stojí na prvním místě kvalita návrhu a nabídková cena nesmí být hlavním kritériem výběru.

2.3.5. Projektově-stavební dokumentace

Projektově-stavební dokumentace (v praxi též zkráceně „projekt“) je posledním krokem příprav. Jedná se o obligatorní materiál technické povahy, který popisuje stávající a zamýšlený stav⁸¹, a jedná se o technické výkresy, ve kterých jsou zaneseny všechny náležitosti stavby, včetně rozvodů atp.. Tuto projektovou dokumentaci dodává projektant a pro potřeby stavebního řízení se jedná o obligatorní materiály, které je potřeba doložit pro získání stavebního povolení.

Projektantem je pouze oprávněná osoba⁸², čili člen České komory autorizovaných inženýrů a techniků ve výstavbě, jejíž činnost upravuje zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě⁸³.

2.4. Stavební řízení

Stavební povolení je u určitých staveb podmínkou pro zahájení stavebních prací. Stavební povolení je výsledkem stavebního řízení, které se řídí zákonem č. 183/2006, o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) ve znění pozdějších předpisů, dále jen „stavební zákon“. Vydává je příslušný stavební úřad, jehož působnost vykonává úřad obce s rozšířenou působností. Jak bylo naznačeno, existují stavby menšího rozsahu, které vyžadují pouze ohlášení stavebního záměru, se kterým příslušný stavební úřad vydává souhlas dle § 105 a násl. stavebního zákona; nebo se obejdou i bez něj⁸⁴.

---

⁸¹ Její povinné náležitosti jsou stanoveny vyhláškou o projektové dokumentaci takto: Průvodní zpráva, Souhrnná technická zpráva, Situace stavby, Dokladová část, Zásady organizace výstavby a Dokumentace objektů stavební části. Její součástí je pojednání o urbanistických a estetických hodnotách, o připojení na inženýrské sítě, o ochraně zdraví osob a přírody, protipožární ochraně, úspornosti energií, přístupnosti pro ZTP, plánované podobě staveniště ad.

⁸² § 110 odst. (4) stavebního zákona

⁸³ Viz www.ckait.cz

⁸⁴ Stavby menšího rozsahu či stavby dočasné nevyžadují ani stavební povolení, ani ohlášení. Ohlášení je zjednodušený správní postup, kdy stavebník vůči stavebnímu úřadu učiní ohlášení o stavebním záměru. Pokud toto ohlášení splňuje ustanovení § 106 odst. (2), je ohlašujícímu vydán souhlas se stavebním záměrem. Mezi tyto stavby patří například: stavby pro bydlení a rodinnou rekreaci do 150 m² o dvou nadzemních patrech, s podkrovím a

Účastníky stavebního řízení jsou podle § 109:

- stavebník (osoba provádějící stavbu), vlastník předmětných nemovitostí (což může a nemusí být tatáž osoba), případně osoba, které náleží věcné břemeno k pozemku či stavbě⁸⁵,
- vlastník sousedícího pozemku a osoba, které k němu náleží věcné břemeno, může-li být výkon jejich práv omezen v souvislosti s realizováním stavby.

Žádost o jeho vydání musí být podložena:

- doklady prokazujícími vlastnictví dotčených nemovitostí či jinými doklady prokazujícími, že stavebník je oprávněn stavbu provést,
- shora pojednanou projektovou dokumentací, která je v souladu s územně plánovací dokumentací,
- plánem kontrolních prohlídek stavby, viz níže,
- závaznými stanovisky vydanými jinými orgány podle zvláštních zákonů.

Tato závazná stanoviska vydávají věcně příslušné úřady a často jsou výsledkem zvláštních správních řízení. Tyto souhlasy upravují např. zákon o vodách, zákon o ochraně přírody a krajiny, zákon o ochraně ovzduší, zákon o státní památkové péči, zákon o požární ochraně, o ochraně veřejného zdraví (hygienické předpisy) atp.. V případě souhlasů v oblasti ochrany přírody se těchto řízení zúčastňují i občanské iniciativy zabývající se touto problematikou. Materie těchto zákonů a příslušných souhlasů nebude touto prací zkoumána.

Stavební povolení úřad vydá, jestliže žádost splňuje veškeré zákonné požadavky⁸⁶. Ve stavebním povolení může stavební úřad stanovit podmínky pro provedení stavby⁸⁷. Teprve po nabytí plné moci může být započato s její realizací.

---

podsklepením, ostatní stavby do výměry 50 m², stavby zařízení stavenišť, stavby pro reklamu atd.

⁸⁵ Tyto informace lze vyčíst z katastru nemovitostí, dostupném online na webových stránkách www.cuzk.cz

⁸⁶ § 111 stavebního zákona stanovuje tyto zákonné předpoklady: projektová dokumentace je v souladu s územně plánovací dokumentací, projektová dokumentace je úplná, přehledná a v odpovídající míře řeší obecné požadavky na výstavbu, je zajištěn příjezd ke stavbě a předložené podklady vyhovují požadavkům uplatněným dotčenými orgány. Stavební úřad ověří rovněž účinky budoucího užívání stavby.

⁸⁷ § 115 odst. (1) taxativně stanoví, jakého rázu a jaký účel mohou tyto podmínky sledovat: „podmínkami zabezpečí ochranu veřejných zájmů a stanoví zejména návaznost na jiné podmiňující stavby a zařízení, dodržení obecných požadavků na výstavbu, včetně požadavků

Plné moci stavební povolení nabývá po uplynutí zákonem stanovené lhůty 15 dnů⁸⁸, v průběhu které mohou účastníci uplatňovat opravné prostředky.

Stavební povolení se vydává na omezenou dobu, která je stanovena na 2 roky od nabytí jeho právní moci. V této lhůtě musí být započaty stavební práce, jinak (pokud nebyla na základě odůvodněné žádosti stavebním úřadem prodloužena) stavební povolení pozbyde platnosti⁸⁹. Rovněž může být stanoveno, že stavbu lze začít užívat pouze po udělení kolaudačního souhlasu⁹⁰, viz dále.

Stavební zákon vedle stavebního řízení upravuje ještě územní plánování. Tím se rozumí nástroj veřejné správy pro racionální rozvoj určitého území. Např. určuje, které území má být zastavěno určitým typem staveb, které naopak má být ponecháno přírodě, definuje velikost a směr pozemních komunikací atp. Danou územně-plánovací dokumentaci vydávají pro celé území své místní působnosti Ministerstvo pro místní rozvoj, zastupitelstva krajů a zastupitelstva obcí, vždy s odpovídající měrou podrobnosti a konkrétnosti.

2.5. Realizace stavby a její dokončení

Poté, co je zajištěno financování, jsou vypracovány všechny potřebné podklady a je vydáno stavební povolení, může být přistoupeno k vlastní realizaci stavby, na kterou pak navazuje instalace rozvodů, vybavení nábytkem, divadelními technologiemi, vizuální finalizace stavby a celková příprava pro otevření nového či staronového divadla divákům, typicky při slavnostní premiéře. Je-li stavebníkem příspěvková organizace, na každou z těchto dodávek se vztahují pravidla pro veřejné zakázky.

2.5.1. Stavební práce

Samotné stavební práce jsou dodávkou stavby a je tedy na ně uzavřena zvláštní smlouva o zhotovení díla – stavby⁹¹, ve které je vymezena odměna pro dodavatele a soupis prací, které za ni vykoná. Ty vycházejí z obsahu projektové dokumentace.

---

na bezbariérové užívání stavby, popřípadě technických norem. Podle potřeby stanoví, které fáze výstavby mu stavebník oznámí za účelem provedení kontrolních prohlídek stavby; může též stanovit, že stavbu lze užívat jen na základě kolaudačního souhlasu.“

⁸⁸ § 83 zákona č. 500/2004, Sb., správní řád

⁸⁹ § 115 odst. (4)

⁹⁰ § 115 odst. (1)

⁹¹ Viz § 2586 a násl. občanského zákoníku

Se stavebními pracemi souvisí pojem vícepráce. „V průběhu realizace jakékoli stavby je zcela obvyklé, že se vyskytnou práce, které projektová dokumentace neobsahovala, nebo práce, jejichž potřeba vyvstane až z průběhu realizace stavby, které nebylo možné na počátku předvídat, ale které jsou pro zdárné dokončení stavby nezbytné. Pro takovéto dodatečné práce se vžil pojem vícepráce“⁹². S těmi se v původní smlouvě nepočítalo a pochopitelně v ní nefigurují.

V případě, že objednavatelem stavby je veřejný zadavatel (který podléhá zákonu o veřejných zakázkách), bude nutné zadat novou veřejnou zakázku na uzavření nové smlouvy. Zákon o veřejných zakázkách pro tento případ nabízí možnost provést jednací řízení bez uveřejnění⁹³, ve kterém je zadavatel oprávněn jednat s jediným zájemcem, kterým bude zákonitě dodavatel kompletní stavby. To je však možné pouze v případě, že si zadavatel možnost použití tohoto řízení vyhradí již v zadávací dokumentaci k veřejné zakázce a pokud předpokládaná nová hodnota nepřevyšuje 30 % hodnoty původní zakázky⁹⁴.

Jednací řízení bez uveřejnění se uplatní rovněž v případech, kdy je třeba předělat např. projektovou dokumentaci či architektonickou studii, což může nastat typicky v případě, když se během stavby objeví „překážka“ v podobě architektonického nálezu, který bude potřeba zachovat.

2.5.2. Stavební dozor

Stavební dozor je činnost, kterou podle § 132 a násl. stavebního zákona vykonává stavební úřad. Jeho smyslem je ochrana veřejného zájmu⁹⁵ a je za tím účelem oprávněn provádět kontrolní prohlídky stavby, nařizovat neodkladné odstranění stavby, nařizovat zabezpečovací a udržovací práce, nařizovat vyklizení stavby a ukládat opatření na sousedním pozemku nebo stavbě⁹⁶.

Stavební dozor ve smyslu stavebního zákona nelze zaměňovat s odborným dozorem projektanta nebo architekta. Ten má za cíl hlídat, zda probíhající práce dosahují žádoucí kvality, probíhají v souladu s projektovou dokumentací a zda je

⁹² Viz

<http://byznys.ihned.cz/podnikani/zakony-obchodni-vztahy/c1-58917500-jak-se-hradi-viceprace-kdy-muzete-pozadovat-uhradu-toho-co-jste-udelali-navic>

⁹³ Podle § 34 zákona o veřejných zakázkách

⁹⁴ Viz § 100 odst. (3) písm. a) zákona o veřejných zakázkách

⁹⁵ Veřejným zájmem se v souladu s § 132 odst. (3) rozumí dodržování obsahu stavebního povolení, dodržování bezpečnosti práce, ochrana životního prostředí a užívání stavby výhradně ke stanovenému účelu.

⁹⁶ § 132 odst. (2) stavebního zákona

dodržován časový harmonogram. Tento dozor probíhá na základě mandátní smlouvy uzavřené mezi stavebníkem a architektem/projektantem a může být uzavřena buď samostatně, nebo je součástí smlouvy o zhotovení projektové dokumentace.

Po dokončení stavby se už blíží doba, kdy hotová stavba otevře své dveře veřejnosti. Ještě před tím, než může být využívána veřejností, tj. před vydáním kolaudačního souhlasu, je investor povinen požádat stavební úřad o provedení prohlídky. Jelikož mezi termínem podání žádosti o její provedení a vydáním kolaudačního souhlasu (i v případě, že je budova postavena řádně a v souladu se všemi předpisy a rozhodnutími) může s ohledem na všechny zákonné lhůty uplynout doba 90 dnů, je potřeba tuto skutečnost rovněž zohledňovat časovém plánování Projektu a při sestavování dramaturgického plánu (zde slavnostního otevření, resp. plánu zkoušek a premiér).

2.5.3. Kolaudační souhlas

Poté, co je budova dokončena a má být zahájen její provoz, dikcí stavebního zákona „má vstoupit v užívání“⁹⁷, je potřeba, aby byla zkolaudována. Jelikož divadlo je „*Stavba, jejíž vlastnosti nemohou budoucí uživatelé ovlivnit*“⁹⁸, uloží stavební úřad povinnost získat kolaudační souhlas⁹⁹, který je podmíněn závěrečnou kontrolní prohlídkou, viz výše. Ta zjišťuje, zda byly dodrženy všechny podmínky stanovené příslušnými zákony a stavebním povolením. O provedení prohlídky je investor povinen požádat příslušný stavební úřad. Obsahem kolaudačního souhlasu je přesné určení účelu, pro který smí být stavba užívána¹⁰⁰.

Vlastník se může rozhodnout pro změnu účelu stavby, takovému procesu se říká rekolaudace. Typicky se to může stát ve chvíli, kdy adaptujeme původně nedivadelní prostor na divadlo, jako tomu bylo např. v případě kina Blaník, nyní divadla Studio DVA. Vlastník stavby je povinen oznámit své rozhodnutí stavebnímu úřadu¹⁰¹. Je-li to v souladu s územně plánovací dokumentací, veřejným zájmem chráněným stavebním zákonem a se zvláštními právními předpisy¹⁰², vydá do 30 dnů od oznámení písemný souhlas se změnou¹⁰³. Je-li změna užívání stavby podmíněna

⁹⁷ § 119 odst. (1) stavebního zákona

⁹⁸ v souladu s § 115 odst. (1)

⁹⁹ § 122 odst. (1) stavebního zákona

¹⁰⁰ § 126 odst. (1) stavebního zákona

¹⁰¹ 126 odst. (2) stavebního zákona

¹⁰² § 126 odst. (3) stavebního zákona

¹⁰³ § 127 odst. (2) stavebního zákona

provedením stavebních úprav, je vlastník stavby povinen získat příslušná stavební povolení.

3. Případové studie konkrétních Projektů

Na následujících řádcích bude přiblížen průběh stavebních projektů několika konkrétních divadel. Samotné příklady si nekladou za cíl zmapovat konkrétní projekt od začátku do konce, spíše popisují některé instituty a činitele obecně popsané na předcházejících stránkách. Úmyslně jsou voleny rekonstrukce i novostavby, projekty různě finančně i objemově náročné a vzniklé v minulosti či probíhající v těchto dnech. Tato pestrost si klade za cíl ukázat, že navzdory různé povaze jednotlivých projektů, zůstávají základní kroky stejné.

3.1. Rekonstrukce dvorany Divadla na Zábradlí

V roce 2015 přišlo Divadlo na Zábradlí o svůj hlavní vstup do sálu přes hlavní foyer. Od konce divadelní sezony 2015/2016 probíhá rekonstrukce budovy, jejíž součástí je i zastřešení vnitřního atria, které vedle vstupu do sálu rozšíří i divácké prostory a vytvoří reprezentativní boční foyer. Obrazová dokumentace viz Přílohu 3.

Po mnoho let byl vstup do sálu divadla Na zábradlí řešen přes zadní místnosti, které však v průběhu restitucí v 90. letech 20. století přešly do rukou jiného vlastníka a staly se součástí sousedního Pachtova paláce, kde je provozován hotel, a divadlo mělo tyto prostory pouze pronajaté. Divadlu začátkem roku 2015 skončila nájemní smlouva, resp. byla vypovězena stávajícím majitelem zmíněných prostor, společností Ott Properties¹⁰⁴ s tím, že zde chce vybudovat snídaňovou místnost.

Jana Soprová ve svém článku v Divadelních novinách popisuje stav mezi provedením restitucí a definitivní výpovědí nájemní smlouvy, vychází ze vzpomínek a postřehů Doubravky Svobodové, dlouholeté ředitelky divadla a předchůdkyně Petra Štědrone: „(...) každý nový vlastník Pachtova paláce (vystřídalo se jich za více než dvě desítky let několik) ukrajoval ze skladovacích prostor divadla, ale v případě foyeru a malého kousku zákulisí, který je klíčový pro přístup na jeviště, se vždy dohodla (Svobodová) o prodloužení nájmu za symbolickou cenu. Stačilo prý vysvětlit význam divadelní scény spojené se jménem Václava Havla. Na neoblomnost vlastníka narazilo až nové vedení Divadla. Paradoxně. Protože Jean-François Ott,

---

¹⁰⁴ Viz

http://praha.idnes.cz/havlova-loze-divadlo-na-zabradli-dof-/praha-zpravy.aspx?c=A160301_2229413_praha-zpravy_nub

který stojí v čele společnosti, již Pachtův palác patří, svého času jako ředitel společnosti Orco podle vlastních slov významně finančně podporoval Divadlo Archa i uvedení Havlovy hry Odcházení.¹⁰⁵

Radní pro kulturu Hlavního města Prahy Jan Wolf společně s ředitelem divadla Petrem Štědroněm jednali s vlastníkem o prodloužení nájemní smlouvy na neurčito, nebo dokonce o odkupu prostor. Vlastník však v zásadě neměl zájem o dohodu a řešení nastalé situace, proto se jim podařilo vyjednat „pouze“ prodloužení nájemní smlouvy do 30. června 2015, ale od září téhož roku pak divadlo o toto foyer definitivně přišlo. Z nezastřešeného atria, do té doby málo využívaného dvorku, se rázem stal hlavní, ne moc reprezentativní vstup do sálu určený pro veřejnost¹⁰⁶. Divadlo se tak vrátilo do stavu v roce 1958, kdy bylo otevřeno¹⁰⁷, jelikož inkriminované prostory se staly součástí divadla až v šedesátých letech, během tehdejší rekonstrukce.

Jelikož je budova Divadla na Zábradlí ve vlastnictví Hlavního města Prahy¹⁰⁸ a její uživatel Divadlo na Zábradlí je Hlavním městem Praha zřizováno¹⁰⁹, bude Projekt financován z prostředků Hlavního města, a je tedy zanesen v rozpočtu HMP na rok 2016, v kapitole 06P-Kultura a cestovní ruch¹¹⁰. Původní výše dotace byla stanovena na 10 mil Kč a teprve následně byla zvýšena na stávajících 40 milionů (plus dalších 30 % na vícepráce). Konečná předpokládaná výše celé investice dosáhla takové výše, že o její změně hlasovala nejprve Rada města (usnesení 4. mimořádné Rady HMP ze dne 18. 2. 2016)¹¹¹ a následně i Zastupitelstvo¹¹². Součástí usnesení bylo i přenesení realizace „z příspěvkové organizace v působnosti odboru OZV MHMP¹¹³ na odbor SVM MHMP¹¹⁴“.

Jelikož se budova nachází v památkově chráněném území, musel ředitel Štědroně před získáním stavebního povolení jednat s památkáři, a to jak s městskou

¹⁰⁵ Viz <http://www.divadelni-noviny.cz/foyer-na-zabradli-plny-paradoxu>

¹⁰⁶ Viz <http://www.divadelni-noviny.cz/foyer-na-zabradli-plny-paradoxu>

¹⁰⁷ Viz <http://www.nazabradli.cz/cz/o-divadle/historie>

¹⁰⁸ Jak vyplývá z výpisu z katastru nemovitostí obce Praha, KÚ Staré město, LV 122

¹⁰⁹ Viz <http://www.nazabradli.cz/cz/o-nas/povinne-zverejnovane-informace>

¹¹⁰ Dostupný na

http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/finance/rozpocet/rozpocet_na_rok_2016/schvaleny_rozpočet_vlastního_hlavního.html

¹¹¹ Usnesení dostupné na

http://www.praha.eu/public/37/c/27/2143693_640828_Tabulka_4._mimoradna_Rada_HMP_2016.pdf

¹¹² Osobní rozhovor s Petrem Štědroněm dne 16. června 2016

¹¹³ Odbor kultury, zahraničních vztahů a cestovního ruchu Magistrátu Hlavního města Prahy

¹¹⁴ Odbor evidence, správy a využití majetku Magistrátu Hlavního města Prahy

památkovou péčí (odbor Magistrátu HMP), tak s Národním památkovým ústavem, který je zřízen přímo zákonem¹¹⁵. Byli to právě památkáři, kteří jako podmínku pro vydání stavebního povolení stanovili, že autorem architektonické studie smí být pouze architekt, který má za sebou minimálně pět realizací v pražském Starém Městě. Aby byla dodržena podmínka stanovená památkovou péčí, byly způsobilé ateliéry oslovovány přímo.

Obsahem zadávací dokumentace byla následující hlediska:

- technické hledisko (sluneční osvit, podloží, statika, atp.),
- hledisko účelného divadelního provozu (hraje se denně, kapacita 200 diváků, pravidelné zájezdy,
- bezpečnostní, hygienické a další požadavky stanovené zákonem.

Z výběrového řízení (probíhalo v červenci 2015) vzešel vítězně ateliér TAK Architects, s. r. o.¹¹⁶, architektů Marka Tichého a Kateřiny Kolářové, který byl pověřen vypracováním architektonické studie¹¹⁷. Následně s ním byla uzavřena i smlouva na vypracování projektové dokumentace¹¹⁸ (soutěž probíhala v září a říjnu 2015). Ateliér TAK Architects byl pověřen zároveň i vykonáváním stavebního dozoru a vypracoval přesný harmonogram stavebních prací. Proces stavebních prací byl naplánován tak, aby se stavbou bylo započato 15. června 2016 a 31. října téhož roku měla být stavba hotova, tedy aby nebyl ovlivněn hrací plán divadla¹¹⁹. Tyto termíny se, za okolností popsaných dále, budou muset posouvat.

Veškeré veřejné zakázky prováděné divadlem administrovala advokátní kancelář Dáňa, Pergl a partneři, která se specializuje na veřejné zakázky a stavební právo¹²⁰.

Poté, co byla vyhlášena veřejná zakázka malého rozsahu na dodavatele, kterou v důsledku výše uvedených rozhodnutí Rady HMP provedl stavební odbor

---

¹¹⁵ Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších zákonů

¹¹⁶ Ateliér má za sebou mj. přestavbu Škodova paláce (Magistrát MHMP), vybavení parku na Střeleckém ostrově, vestavbu do průchodu a celkovou opravu domu v Celetné ulici a další, viz www.tak2002.cz

¹¹⁷ Dokumentace dostupná na http://www.nazabradli.cz/images/verejne_zakazky/zastreseni/2.%20ARCHITEKTONICKA%20STUDIE%20ZASTRESENI%20ATRIA%20V%20DIVADLE%20NA%20ZABRADLI.pdf

¹¹⁸ Rozhodnutí bylo zveřejněno 14. října 2015, viz http://www.nazabradli.cz/images/verejne_zakazky/ROZHODNUTIOVYBERU.pdf

¹¹⁹ Viz http://www.rozhlas.cz/regina/svamivpraze/_zprava/rekonstrukce-divadla-na-zabradli-je-naplanovana-temer-po-hodinach--1592269

¹²⁰ Viz <http://www.akdpp.cz/>

MHMP, se dne 26. srpna 2016 se konala tisková konference, na které radní Wolf oznámil, že byla vybrána stavební společnost, která dodávku v ceně 39,5 mil Kč bez DPH ve lhůtě 120 až 150 dní provede¹²¹. Soubor Divadla na Zábradlí bude třikrát až čtyřikrát měsíčně hostovat ve Švandově divadle, jiném pražském divadle zřízeném Hlavním městem Praha. Dále se počítá s tím, že od ledna roku 2017 bude dočasně působit v divadle Komédie. Zároveň má naplánované velké množství zájezdů, kterých by se mělo uskutečnit 40. Navzdory provizoriu počítá vedení divadla se standardním počtem čtyř premiér v sezoně.¹²²

Budovu Divadla Komédie vlastní Generální finanční ředitelství a Hlavní město Praha si prostory divadla pronajímá za 883 538 Kč (plus dalších 378 615 Kč za služby) ročně¹²³. V divadle se od jara roku 2016 nehraje, jelikož zde skončil jeho stávající provozovatel, Divadlo Company.cz. Město počítá s tím, že po dohodě s Generálním finančním ředitelstvím proběhnou dílčí opravy za cca 10 mil Kč, aby zde mohlo působit Divadlo na Zábradlí, viz výše. Po návratu na jeho domácí scénu bude provedena kompletní rekonstrukce za více než 50 mil Kč. Za tím účelem již byla sestavena odborná komise¹²⁴.

3.2. Nové divadlo, Divadlo Josefa Kajetána Tyla, Plzeň

Divadlo Josefa Kajetána Tyla má od 2. září 2014 k dispozici komplex nových budov, a to Nové divadlo a sousední provozní domy. Jedná se o největší divadelní realizaci, která byla v České republice provedena po roce 1989. Hlavním architektem tohoto divadla byl Akad. Arch. Vladimír Kružík, architekt architektonické a projekční kanceláře HELIKA, která je součástí společnosti OBERMEYR HELIKA a.s. (která vytvořila vedle Nového divadla v Plzni budovu Národní technické knihovny v Praze – Dejvicích, či Justiční areál v Praze – Míčánkách). Návrh společnosti HELIKA byl vypracován na základě z architektonické soutěže, kterou vypsal Magistrát statutárního města Plzně. Zadání Projektu, ze kterého museli architekti vycházet, mělo tyto tři části:

- stavební program a doporučený postup architektonické a projektové přípravy, který vypracovali konzultanti společností Theatre Projects

¹²¹ Viz <http://www.divadlo.cz/radni-vybrali-firmu-ktera-postavi-novy-foyer-divad>

¹²² Viz <http://www.divadlo.cz/v-divadle-na-zabradli-zacne-rekonstrukce>

¹²³ Viz <http://www.euro.cz/praha/magistrat-hraje-o-divadlo-komedie-vyjednava-s-financi-spravou-1313636>

¹²⁴ Viz <http://art.ihned.cz/divadlo/c1-65501990-divadlo-komedie-praha-komise-oprava>

Consultants International, Ltd.¹²⁵ z Londýna a Bühnenplanung Walter Kottke Ingenieure GmbH z Bayeruthu v Bavorsku,

- provozní a objemová studie portugalské architektonické kanceláře Contemporanea,
- finanční limit 750 mil. Kč, který stanovil plzeňský magistrát jakožto investor¹²⁶.

Tehdejší ředitel divadla doc. Jan Burian vzpomíná v časopisu *Architekt*¹²⁷ na úlohu divadelních konzultantů, kteří se přípravě Projektu podíleli: „od nich jsem dostal několik dobrých, ale zásadních kontaktů a (...) rad. Dozvěděl jsem se, jak se takové projekty připravují, aby se nezapomnělo ani na diváka, ani na techniku, ani na urbanistické souvislosti. Poradili nám, která divadla máme navštívit, se kterými architekty mluvit, a se kterými projektovými manažery nebo místními politiky se setkat. A hlavně nám poradili tu nejprostší možnou věc: divadlo se tvoří tak, že nejdříve rozhodnete, čemu bude sloužit, jak mají vypadat všechny prostory a v jakých mají být vzájemných vazbách, a až potom vyřešíte design.“

Definitivní podobu novostavby pak architekti hledali s Janem Burianem a vedoucím umělecko-technického provozu, hlavním koordinátorem stavby Jaroslavem Möllerem.¹²⁸

Samotná realizace stavby nabrala takřka dvouměsíční skluz; první zkoušky na jevišti byly naplánovány od konce června 2014, ale nakonec s nimi bylo započato až v srpnu, a to stále nebylo zcela hotovo, zejména ještě nebyly připraveny všechny jevištní technologie. Závěrečná kontrolní prohlídka stavebním úřadem byla stanovena na 19. srpna 2014¹²⁹, kolaudační souhlas byl vydán 28. srpna¹³⁰, již 1. září se konalo

---

¹²⁵ Theatre Projects Consultants International Ltd. je společnost, která se specializuje na návrhy a konzultace prostorů určených pro *performing arts* v jakékoli fázi. Má na kontě více než 1200 projektů ve více než 70 státech světa, včetně *Kodak Theatre*, kde americká Akademie filmového umění a věd uděluje Oscary, nové *Budovy opery* v Oslu, *Královské opery* v Muskatu – hlavním městě Ománu, *Esplanade* v Singapuru, atd. Zabývají se konzultacemi i realizací všech fází projektů od strategického plánování, přes oblasti navrhování a projektování, po vybavování divadel po technické stránce a řešení v oblasti akustiky atp. Její tehdejší designový ředitel Ian MacKintosh byl rovněž předsedou poroty Pražského Quadriennale, kde se seznámil s Janem Burianem, a je autorem publikace *Actor, Audience and Architecture*.

¹²⁶ BURIAN, Jan. Jak postavit nové divadlo. *Časopis Architekt*. 2015, (2), 2015/1, str. 62

¹²⁷ Tamtéž, úvodník

¹²⁸ Tamtéž

¹²⁹ Viz

http://plzen.idnes.cz/nove-divadlo-zpozdeni-komplikace-stavba-plzen-cats-zrusene-predstaveni-premiera-ggq-/plzen-zpravy.aspx?c=A140818_105713_plzen-zpravy_pp

první představení pro veřejnost a 2. září proběhlo slavností otevření Nového divadla představením *Prodané nevěsty*¹³¹. Naštěstí se vše stihlo podle plánu, ale i tak musela být přeložena premiéra muzikálu *Cats* ze září na prosinec¹³².

Navzdory poznatku o žádoucím upozadování designu unikla tehdejšímu vedení divadla věc, která přináší zajímavý příklad toho, v čem spočívá rozdílné vnímání architektů a praktikujících divadelníků. Jedná se o případ jižní fasády divadla, kde se nachází hlavní vchod pro diváky¹³³. O té se lze v časopisu *Architekt* dočíst: „Doslova uměleckým dílem je jižní fasáda divadelní budovy (...), provedená z betonu s čtyřcítkou nepravidelných otvorů, ‚bublin‘, která představuje pomyslnou divadelní oponu. Nad příchozího se mírně naklání v negativním úhlu 11,2°, a tak jej opticky zve ke vstupu do prostor divadla.“ Architekt Vladimír Kružík se nechal slyšet, že se „jedná o největší sochařské dílo poslední doby: „...jako se dříve odlévaly sochy z bronzu, moderní umění nabízí sochy betonové.“¹³⁴

Architekt Kružík už se dávno zabývá jinými projekty a jinými sebereflexemi, avšak v praxi se Nové divadlo musí vyrovnávat s navýsost zbytečným problémem, který toto „největší sochařské dílo poslední doby“ přináší. Nedává totiž lidem procházejícím či projíždějícím na srozuměnou, že právě míjejí divadlo, natož aby poskytovalo inzertní a propagační plochy o tom, co se děje uvnitř¹³⁵. Výjimkou jsou na chodníku stojící skleněné bannery, které v porovnání s velikostí samotného divadla působí miniaturním dojmem. S ohledem na to, v jak konkurenčním prostředí si divadlo musí shánět své diváky-klienty, lze tuto skutečnost považovat za skutečný problém.

Jako příklad opačného přístupu lze použít průčelí Švandova divadla v Praze. Zde sice nemáme co do činění s největším sochařským dílem poslední doby, ale zato je samotný exteriér divadelní budovy způsobilý přivádět diváky: na vchodových dveřích jsou umístěny plakáty inscenací, po stranách jsou dveře obklopeny vitrínami,

---

¹³⁰ Viz http://plzensky.denik.cz/zpravy_region/nove-divadlo-je-zkolaudovano-muze-se-otevrit-20140828.html

¹³¹ Viz <http://www.qap.cz/object/nove-divadlo-ma-po-kolaudaci-prodana-nevesta-se-bude-promitat-i-v-pekle-62053>

¹³² Viz http://plzen.idnes.cz/nove-divadlo-zpozdeni-komplikace-stavba-plzen-cats-zrusene-predstaveni-premiera-ggq-/plzen-zpravy.aspx?c=A140818_105713_plzen-zpravy_pp

¹³³ Viz Přílohu 4

¹³⁴ Vyjádřil se tak, ač s určitou nadsázkou, pro tato odborná periodika: *Architekt*, 2015/1, str. 61, *Stavba*, 2014/1, str. 50

¹³⁵ Z osobní návštěvy v Divadle J. K. Tyla v Plzni dne 15. 9. 2015

markýzy nad vchodem informují o nejbližších nadcházejících reprízách a fasáda divadla je překryta dvěma podlouhlými bannery s vizuálem dvou nejnovějších inscenací na Velkém sále, viz Přílohu 4.

3.3. Divadlo Studio DVA

Studio DVA po dobu své existence působilo v mnoha prostorách v Praze, jako například ve Švandově divadle, Divadle Palace či v divadle Hybernia. Od září roku 2013 působí výhradně v bývalém kině Blaník, nacházejícím se v paláci Fénix na Václavském náměstí, kde producent Michal Hrubý se svým týmem a společně s majitelem domu vybudovali divadelní sál pro 600 diváků. Původně kinosál byl v roce 2002 (tehdy ještě jinými producenty a ne M. Hrubým) přeměněn na divadelní sál, byl tedy změněn účel stavby a byla provedena rekolaudace – viz Kapitulu 2.5.3. Její součástí bylo i postavení jeviště, točny a sociálního zařízení; tehdejší nájemce zde plánoval uvést premiéru muzikálu Hříšný tanec¹³⁶, od premiéry však bylo nakonec upuštěno¹³⁷, pronajímatel prostor opustil a do příchodu Studia DVA zde působilo černé divadlo, zaměřené na zahraniční turisty.

Příprava prostor pro potřeby Studia DVA trvala od 1. května 2013¹³⁸ do 18. září 2013, kdy proběhla slavnostní premiéra. Michal Hrubý sháněl vhodný prostor pro svou činnost delší dobu¹³⁹ a v prostorách kina Blaník se poprvé ocitl v září roku 2012. Jak bylo řečeno výše, jelikož byl prostor již zkolaudován pro divadelní účely, nemusel M. Hrubý provádět stavební úpravy, absolvovat stavební řízení, vyhnul se složitým jednáním s památkáři a adaptační práce tak bylo možné stihnout za pouhé čtyři měsíce.

Úpravy spočívaly zejména v provedení výmaleb stěn foyer a sálu, položení koberců, úprava elevace balkónu a montáž nových sedaček. Na jevišti byly vybudovány manuální tahy, byl vybudován nový portál a divadlo bylo kompletně vybaveno zvukovou a světelnou technikou. Jelikož ze shora uvedených důvodů nebylo možno provádět stavební úpravy, jsou veškeré stavby a konstrukce, kupříkladu světelné trussy či jevištní portál, nainstalovány jako demontovatelné.

¹³⁶ Viz

http://zpravy.idnes.cz/v-kine-blanik-se-bude-hrat-muzikal-dqh-domaci.aspx?c=A010405_120533_praha_kultura_pek

¹³⁷ Viz <http://www.images.cz/Muzikaly/HrisnyTanec.htm>

¹³⁸ Ke dni 30. dubna 2013 končila tehdejšímu nájemci nájemní smlouva.

¹³⁹ V té době navštívil mimo jiné prostory kina Alfa nebo kina U Hradeb.

Autorem prostorového řešení a jeho koncepce je scénograf Adam Pitra¹⁴⁰ a veškeré technické vybavení bylo konzultováno s příslušnými profesionály, kteří s M. Hrubým spolupracovali už před samotnou rekonstrukcí, a kterým bylo nabídnuto, aby v prostoru reálně působili po jeho otevření (osvětlovači, zvukaři,...).

Při výběru dodavatelů sehrál hlavní roli šibeniční termín dodání, společně s referencemi z jiných divadel (na základě osobních návštěv) a nejnižší cenou. Cena oprav přesáhla 13 mil. Kč. Celý Projekt financoval M. Hrubý ze spotřebitelských úvěrů a rovným dílem se na něm podílel majitel domu, Palác Fénix, a. s.. Michal Hrubý je zde v pronájmu, který je podle jeho slov adekvátní provozované divadelní činnosti. Slavnostní otevření divadla se konalo 18. září 2013, tedy na den přesně 84 let po otevření kina Blaník, mělo vliv na oživení celé lokality a zvýšilo prestiž majitele nemovitosti.

3.4. Nová scéna Národního divadla v Praze

Značně bizarní průběh měla stavba Nové scény Národního divadla v Praze v osmdesátých letech dvacátého století. Budova je sice staršího data, ale průběh a motivace rozhodování rozhodně stojí za pozornost. Ač architekt vzešel z architektonické soutěže, samotný průběh příprav stavby i výsledná stavba se od návrhu vzešlého z této soutěže diametrálně liší. Na konečné podobě divadla měla totiž největší podíl politická reprezentace, konkrétně městský výbor KSČ. Svou roli pak sehrálo i státem řízené hospodářství a skutečnost, že všechny podniky byly státní a jejich řízení politicky motivované. Architekti byli zaměstnanci projektových závodů, které byly vedeny jako výrobní závody se všemi specifiky, včetně dodržování termínů a nákladů, či dokonce kontinuálním zvyšováním produktivity. „*Jediné, na čem se dalo šetřit, byl čas strávený přemýšlením.*“¹⁴¹

Nová scéna stojí mezi historickou budovou Národního divadla („Zlatou kapličkou“) a klášterem Voršilek na Národní třídě. První architektonická soutěž o dostavbu dalších objektů Národního divadla se konala již v roce 1922¹⁴², v

---

¹⁴⁰ Vedle toho je Pitra autorem výprav inscenací v Činoherním klubu, Městská divadla Pražská, Studio DVA a další.

¹⁴¹ BIEGEL, Richard a Radomíra SEDLÁKOVÁ. *Nová scéna Národního divadla*. Vyd. 1. Praha: Národní divadlo, 2010, 102 s. Archiv (Národní divadlo). ISBN 978-80-7258-346-1., (Dále pouze „Nová scéna Národního divadla“), str. 91

¹⁴² Nová scéna Národního divadla, str. 11

následujících letech proběhly dvě další soutěže a vznikly další projekty či studie¹⁴³, ze kterých vyplynulo, že problémem okolí Zlaté kapličky jsou Chourový¹⁴⁴, (někdy též Kaurovy) pětipodlažní domy, zejména pro svou výšku převyšující samotné Národní divadlo, stojící v místech, kde byla nakonec postavena budova Nové scény. V roce 1959 byly tyto domy strženy¹⁴⁵ a v letech 1962-1964 proběhla druhá soutěž, ze které vzešel vítězně návrh Bohuslava Fuchse¹⁴⁶, který řešil dispozice jednotlivých objektů v této lokalitě a nepočítal s dalším divadelním sálem. Když v roce 1973 Bohuslav Fuchs zemřel, pověřil architekt rekonstrukce historické budovy ND¹⁴⁷ Zdeněk Vávra zpracováním objemové studie Pavla Kupku. Jím vypracované podklady byly schváleny v roce 1976¹⁴⁸ a následující rok se začalo stavět. V objemové studii se počítalo se třemi samostatnými budovami restaurace, společenského sálu a provozním objektem.

V roce 1980 bylo z iniciativy Josefa Svobody rozhodnuto, že místo budovy společenského sálu bude postaveno nové divadlo, které bude sloužit jeho Laterně magie. Tehdy už probíhala výstavba a byly hotové základy všech budov, včetně zamýšleného společenského sálu. Vypracováním Projektu byli paralelně pověřeni Josef Svoboda a Karel Prager. Svobodův návrh sice lépe rozuměl potřebám a specifikům Laterny magiky¹⁴⁹, avšak Prager¹⁵⁰ lépe konvenoval politické reprezentaci, jmenovitě městskému výboru KSČ.

Navíc s ohledem na termín otevření celého areálu (včetně nového divadla) 18. listopadu 1983, požadoval Svoboda posunutí termínu odevzdání projektové dokumentace. Z tohoto důvodu autoritativně nařídil městský výbor KSČ, aby byl vytvořením Projektu pověřen Karel Prager.¹⁵¹ Projektová dokumentace byla nicméně zcela hotová teprve 31. 3. 1982 a mohlo se začít stavět.

Výsledná stavba trpí mnoha vadami, z nichž nejzávažnější je skutečnost, že celá jedna strana sálu (jeviště i hlediště) těsně sousedí s rušnou Národní třídou. Za

¹⁴³ Např. F. M. Černý (1942), B. Hypšman (1952), K. Durych a B. Holý (1953), M. a V. Chalupníčkovi (1954), veřejná soutěž v letech 1958-59, kdy se sešlo celkem 75 návrhů ad.

¹⁴⁴ Jak jsou označovány v knize Česká divadelní architektura

¹⁴⁵ Nová scéna Národního divadla, str. 38

¹⁴⁶ Nová scéna Národního divadla, str. 40 an.

¹⁴⁷ Která probíhala souběžně v letech 1977-1983

¹⁴⁸ Česká divadelní architektura, str. 169

¹⁴⁹ Počítal s pevně orientovaným kukátkovým sálem a rozsáhlým zákulisím

¹⁵⁰ Jeho návrh sledoval naopak co nejvyšší prostorovou flexibilitu za účelem co nejširší žánrové nabídky, což tehdy odpovídalo ideologické představě o kvalitním divadle.

¹⁵¹ HILMERA, Jiří. Česká divadelní architektura: Czech theatre architecture. 1. vyd. Praha: Divadelní ústav, 1999, 319 s. ISBN 80-7008-087-6. (Dále pouze „Česká divadelní architektura“), str. 170

účelem odhlučnění byla celá budova obložena skleněnými panely, které způsobily značné zvýšení hmotnosti budovy, které přesáhlo míru únosného zatížení již vybudovaných základů, což vyřešili projektanti zkrácením budovy o celých sedm metrů na úkor technického zázemí divadla. To má za důsledek mnohá provozní úskalí a problémy, způsobené nedostatečnou přípravou a nekonceptností pramenící z *„nevyhnutelným chvatem způsobené nedostatečné divadelně technické přípravy plánu a naopak vypjaté ambicióznosti výtvarného výrazu související s propagandistickým zřetelem, důrazně uplatňovaným z politických míst...“* vedoucí k tomu, že vzniklá budova Nové scény prakticky neumožňuje sledovanou variabilitu uspořádání¹⁵² a nemá vhodné akustické, tepelné ani větrací možnosti.¹⁵³

---

¹⁵² Přestavby by vyžadovaly dvoudenní přerušení provozu, takže uspořádání na arénu zde bylo využito pouze jednou, a to hned při zahajovacím představení 20. 11. 1983.

¹⁵³ Česká divadelní architektura, str. 170

Závěr

Smyslem této práce bylo zmapovat postup přípravy a realizace Projektu z hlediska administrativního, technického i uměleckého. Divadelní manažer, který Projekt zaštiťuje, musí provádět pečlivé a podrobné plánování všech fází celého procesu; ředitelé příspěvkových organizací musí navíc absolvovat často zdlouhavé přesvědčovací martyrium při jednání se zřizovatelem o potřebě změn.

Už před přípravou samotného návrhu je třeba oslovit vhodné spolupracovníky, kteří „dodají“ nezbytné odbornosti. Jelikož má být realizován nový divadelní prostor, je žádoucí, aby došlo ke konfrontaci pohledů architektů a stavařů (estetické a technické hledisko) s požadavky divadelníků (umělecké hledisko). Vedoucí Projektu musí (buď sám nebo s přispěním divadelního konzultanta) mít na paměti účel celého Projektu, jímž je kvalitní divadelní prostor, ve kterém lze provozovat divadelní umění, je dostatečně komfortní i estetický pro diváky a zároveň splňuje technické požadavky na budovy, určené pro veřejnost.

Při realizaci Projektu je nutno dodržovat zákonné požadavky, které stanovuje mimo jiné stavební zákon. Ten vyjmenovává mnohé dokumenty, které musí stavebník vypracovat (např. projektovou dokumentaci), respektive získat ve stavebním řízení (stavební povolení). Poté, co je stavba hotova, je nutno získat kolaudační souhlas. Situaci v mnohém ulehčí, pokud se jedná pouze o dílčí (nestavební) úpravy, a celý Projekt pak nebude probíhat v režimu stavebního zákona.

Má-li stavebník právní formu příspěvkové organizace, bude se celý proces řídit zákonem o veřejných zakázkách. Účelem zákona je činit hospodaření s veřejnými prostředky transparentnějším, ale na druhou stranu má negativní vliv na flexibilitu a rychlost rozhodování. Zákon klade vysokou administrativní zátěž na celý Projekt, která se projevuje ve vyšší personální, časové a finanční náročnosti.

Subjekty soukromého práva mají na jedné straně situaci složitější zejména v tom, že musí prostředky shánět z různých zdrojů, protože kulturní organizace má zřídka k dispozici dostatek vlastních finančních prostředků. Na druhou stranu mohou jednat rychleji a hospodárněji, jelikož mohou smlouvy uzavírat s libovolnými subjekty dle vlastního uvážení.

V průběhu realizace Projektu je nutno dbát požadavků, které stanoví stavební zákon, případně i zákon o veřejných zakázkách. V nich stanovené lhůty mohou mít vliv na termín dokončení Projektu, jehož nedodržení může mít závažné důsledky pro

divadelní provoz, které se projeví po umělecké stránce degradací stávajícího repertoáru a zasáhnou i do dramaturgického plánu připravovaných premiér. Je proto nutno relevantní zákony dopodrobna znát a celý Projekt plánovat s přihlédnutím ke lhůtám, které pro jednotlivé fáze či kroky stanovují.

Seznam použité literatury a dalších pramenů

Tištěná literatura

BIEGEL, Richard a Radomíra SEDLÁKOVÁ. *Nová scéna Národního divadla*. Vyd. 1. Praha: Národní divadlo, 2010, 102 s. Archiv (Národní divadlo). ISBN 978-80-7258-346-1.

HILMERA, Jiří. *Česká divadelní architektura: Czech theatre architecture*. 1. vyd. Praha: Divadelní ústav, 1999, 319 s. ISBN 80-7008-087-6.

HRBEK, Daniel. *Budování divadla*. 1. vyd. V Praze: Kant pro AMU, 2009, 164 s., [28] s. obr. příl. Disk (Akademie múzických umění v Praze). ISBN 978-80-7437-012-0.

MACKINTOSH, Iain. *Architecture, actor, and audience*. New York: Routledge, 1993, vii, 184 p. Theatre concepts.

DWORAKOWSKA, Zofia a Michala POHOŘELÁ. *CZ/PL: divadlo po rekonstrukci = teatr po przebudowie = the theatre after the reconstruction*. Warszawa: Instytut Kultury Polskiej, Uniwersytet Warszawski, 2008, 119 p. ISBN 8391567567.

VITRUVIUS POLLIO, Marcus. *Deset knih o architektuře*. 2., přeprac. vyd., ve Svobodě 1. Praha: Svoboda, 1979, 430 s., 32 fot. na příl. Antická knihovna (Svoboda).

POPELOVÁ, Lenka (ed.), Eva ŠPAČKOVÁ (ed.) a Radovan LIPUS. *Svět architektury a divadla: architekt Ivo Klimeš*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, 184 s. ISBN 978-80-247-5268-6.

SOUKENKA, Vladimír. *Vývoj divadelního prostoru a jeho architektonické formy: Evolution of theater space and its architecture forms*. V Praze: České vysoké učení technické, 2007, 25 s. ISBN 978-80-01-03789-8.

ČERNÁ, Stanislava a Stanislav PLÍVA. *Podnikatel a jeho právní vztahy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013, 156 s. Scripta iuridica. ISBN 978-80-87146-76-7.

DOSTÁL, Petr a Eva KISLINGEROVÁ. *Ekonomika kultury: efektivní metody a nástroje podnikání v sektoru kultury*. Praha: Oeconomica, 2012. Odborná kniha s vědeckou redakcí. ISBN 978-80-245-1886-2.

SMOLÍKOVÁ, Marta (ed.). *Management umění*. V Praze: Vysoká škola uměleckopřmyslová, 2008. ISBN 978-80-86863-24-5.

BÚRIK, Jan. *Příprava rekonstrukce Státní opery*. Praha, 2016. Bakalářská práce. Akademie múzických umění Praha. Divadelní fakulta. Katedra produkce.

Periodický tisk

KRATOCHVÍLOVÁ, Ludmila. České technické normy v soustavě předpisů. *Stavitel*. 2008, (04): s. 76.

BURIAN, Jan. Jak postavit nové divadlo. *Architekt*. 2015, (2): s 1.

MACHÁČEK, Julius. Nová budova divadla: S Vladimírem Kružíkem, hlavním architektem projektu. *Architekt*. 2015, (1): s. 61-66.

Webové zdroje

RESLOVÁ, Marie. Česká pozice. „Národní poklad“ za 10 miliard: vládní program plný podivných příběhů. [online]. 20.9.2012 [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/narodni-poklad-za-10-miliard-vladni-program-plny-podivnych-pribehu-p95-/tema.aspx?c=A120926_221000_pozice_77935

MANSFELD IDC s.r.o., architektonická projekční kancelář. *Stavební program* [online]. [cit. 2016]. Dostupné z: <http://www.architekt-mansfeld.cz/program.html>

Česká komora architektů. *Manuál architektonických soutěží* [online]. [cit. 2016]. Dostupné z: <https://www.cka.cz/cs/souteze/co-je-architektonicka-soutez>

Český úřad zeměměřičský a katastrální – *Nahlížení do katastru nemovitostí*. [online]. [cit. 2016]. Dostupné z: <http://www.cuzk.cz/>

Česká Komora Autorizovaných Inženýrů a Techniků Činných Ve Výstavbě. *O nás*. [online]. [cit. 2016]. Dostupné z: <http://www.ckait.cz/>

BEZOUŠKA, Petr, TRNKA, Jiří. *Hospodářské noviny. Jak se hradí vícepráce*. . [online]. 7.12.2013 [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/podnikani/zakony-obchodni-vztahy/c1-58917500-jak-se-hradi-viceprace-kdy-muzete-pozadovat-uhradu-toho-co-jste-udelali-navic>

GURYČA, Richard. *Mladá fronta DNES, V kině Blaník se bude hrát muzikál*. [online]. 5.4.2001 [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-kine-blanik-se-bude-hrat-muzikal-dqh-/domaci.aspx?c=A010405_120533_praha_kultura_pek

Ekonomické expertízy, investiční poradenství. *Dopady architektonické praxe na ekonomiku ČR*. [online]. 2015 [cit. 2016-12-19]. Dostupné z: http://www.eeip.cz/wp-content/uploads/2015/07/151120_Arch_praxe_MMR.pdf

Divadlo na Zábřadlí. *Povinně zveřejňované informace*. [online]. [cit. 2016-06-15]. Dostupné z: <http://www.nazabradli.cz/cz/o-nas/povinne-zverejnovane-informace>

Divadlo na Zábřadlí. *Architektonická studie zastřešení atria Divadla na Zábřadlí*. [online]. [cit. 2016-06-15]. Dostupné z: http://www.nazabradli.cz/images/verejne_zakazky/zastreseni/2.%20ARCHITEKTONICKA%20STUDIE%20ZASTRESENI%20ATRIA%20V%20DIVADLE%20NA%20ZABRADLI.pdf

Divadlo na Zábřadlí. *Rozhodnutí o výběru nejvhodnější nabídky*. [online]. 14.10.2015 [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: http://www.nazabradli.cz/images/verejne_zakazky/ROZHODNUTIOVYBERU.pdf

BAJTLER, Martin. *Mladá fronta DNES. Divadlo Na Zábřadlí bude mít Havlovu lóži. Svítíl z ní na scéně*. [online]. 14.10.2015 [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: http://praha.idnes.cz/havlova-loze-divadlo-na-zabradli-dof-/praha-zpravy.aspx?c=A160301_2229413_praha-zpravy_nub

Advokátní kancelář Dáňa, Pergl & Partneri. *O nás*. [online]. [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: <http://www.akdpp.cz/>

AUST, Ondřej. Médiář.cz. *Nakopni Játka hitem českého crowdfundingu*. [online]. 7.4.2015 [cit. 2016-09-15]. Dostupné z: <http://www.mediar.cz/nakopni-jatka-hitem-ceskeho-crowdfundingu/>

PRAHA.EU. *Zásady pro poskytování jednoletých i víceletých účelových dotací – grantů hl. m. Prahy v oblasti kultury a umění v roce 2017*. [online]. 11.5.2016 [cit. 2016-09-01]. Dostupné z: http://kultura.praha.eu/public/11/9d/fd/2185698_663224__02_PRILOHA_C_1__ZASADY_KUL_2017_a_2018_2021_22._03._2016.doc

PRAHA.EU. *Schválený rozpočet vlastního hlavního města Prahy na rok 2016*. [online]. 21.12.2015 [cit. 2016-09-01]. Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/finance/rozpocet/rozpocet_na_rok_2016/schvaleny_rozpocet_vlastniho_hlavniho.html

PRAHA.EU. *Schválené usnesení 4. mimořádné Rady HMP*. [online]. 18.2.2016 [cit. 2016-09-01]. Dostupné z: http://www.praha.eu/public/37/c/27/2143693_640828_Tabulka_4._mimoradna_Rada_HMP_2016.pdf

culturenet.cz. *Vláda bude schvalovat komisi pro nabídky na opravu Státní opery*. [online]. 26.5.2016 [cit. 2016-09-18]. Dostupné z: <http://www.culturenet.cz/aktuality/vlada-bude-schvalovat-komisi-pro-nabidky-na-opravu-statni-opery/n:19663/>

TAK architekti. *O nás*. [online]. 2010 [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: www.tak2002.cz

TOLAROVÁ, Miroslava, CIBOROVÁ, Kateřina. Deník.cz. *Nové divadlo v Plzni: zmařená šance*. [online]. 1.11.2014 [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: http://www.denik.cz/z_domova/nove-divadlo-v-plzni-zmarena-sance-20141101.html

Divadlo.cz. *Radní vybrali firmu, která postaví nový foyer Divadla Na zábradlí*. [online]. 26.8.2016 [cit. 2016-11-15]. Dostupné z: <http://www.divadlo.cz/radni-vybrali-firmu-ktera-postavi-novy-foyer-divad>

Divadlo.cz. *V divadle na Zábradlí začne rekonstrukce*. [online]. 29.6.2016 [cit. 2016-11-15]. Dostupné z: <http://www.divadlo.cz/v-divadle-na-zabradli-zacne-rekonstrukce>

Divadlo.cz. *Jihočeské divadlo by chtělo pro své působení vhodnější objekt*. [online]. 6.5.2016 [cit. 2016-06-25]. Dostupné z: <http://www.divadlo.cz/?clanky=jihoceske-divadlo-by-chtelo-pro-sve-pusobeni-vhodnejsi-objekt>

Boleslavský deník. *Lidé v Boleslavi podepisují petici za dostavbu divadla* Zdroj: http://boleslavsky.denik.cz/zpravy_region/lide-v-boleslavi-podepisuji-petici-za-dostavbu.html. [online]. 1.11.2011 [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://boleslavsky.denik.cz/zpravy_region/lide-v-boleslavi-podepisuji-petici-za-dostavbu.html

RESLOVÁ, Marie. Divadelní noviny. *Foyer na Zábradlí plný paradoxů*. [online]. 9.6.2015 [cit. 2016-10-10]. Dostupné z: <http://www.divadelni-noviny.cz/foyer-na-zabradli-plny-paradoxu>

Česká komora architektů. *Soutěžní řád*. [online]. 20.4.2015 [cit. 2016-12-14]. Dostupné z: <https://www.cka.cz/cs/media/prilohy/rad-soutezni-15.pdf>

Český rozhlas Regina. *Rekonstrukce Divadla Na zábradlí je naplánovaná téměř po hodinách*. [online]. 13.4.2016 [cit. 2016-11-15]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/regina/svamivpraze/_zprava/rekonstrukce-divadla-na-zabradli-je-naplanovana-temer-po-hodinach-1592269

Deník EURO. *Magistrát hraje o Divadlo Komédie, vyjednává s finanční správou*. [online]. 8.11.2016 [cit. 2016-11-15]. Dostupné z: <http://www.euro.cz/praha/magistrat-hraje-o-divadlo-komedie-vyjednava-s-financni-spravou-1313636>

Hospodářské noviny. *O budoucnosti pražského Divadla Komédie rozhodne komise, má na výběr mezi dvěma variantami*. [online]. 3.11.2016 [cit. 2016-11-15]. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/divadlo/c1-65501990-divadlo-komedie-praha-komise-oprava>

ČECHLOVSKÁ, Magdalena. Hospodářské noviny. *Dejvické divadlo hledá uměleckého šéfa. Střídání je normální, v krizi nejsme, říká ředitelka*. [online]. 26.10.2016 [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/c1-65491290-dejvicke-divadlo-kejrtova-merickova>

SHENTON, Mark. The Stage. *Isn't it time we stopped building new theatres in London?*. [online]. 6.10.2016 [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <https://www.thestage.co.uk/opinion/2016/mark-shenton-isnt-it-time-we-stopped-building-new-theatres-in-london/>

University of Warwick. *MA/PG Diploma in Theatre Consultancy*. [online]. 2016 [cit. 2016-11-28]. Dostupné z: http://www2.warwick.ac.uk/study/postgraduate/courses/depts/theatre/taught/ma_pg_dip_theatreconsultancy

University of Warwick. *MA/PG Diploma in Theatre Consultancy Course Overview*. [online]. 2016 [cit. 2016-11-28]. Dostupné z: http://www2.warwick.ac.uk/fac/arts/theatre_s/applying/postgraduate/theatreconsultancy/theatre_consultancy_handbook_oct_2012-14.pdf

Vysoká škola uměleckooprůmyslová v Praze. *prof. ak. arch. Jindřich Smetana*. [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <https://www.umprum.cz/web/cs/architektura/architektura-i/prof-ak-arch-jindrich-smetana-44>

Wikipedia. *Architekt*. [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Architekt>

HAVLOVÁ, Adéla. Právní prostor. *Nový zákon o zadávání veřejných zakázek*. [online]. 21.6.2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/novy-zakon-o-zadavani-verejnych-zakazek>

Právní předpisy

zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 513/1991, obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 128/2000 Sb., o obecním zřízení, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 129/2000 Sb., o krajském zřízení, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 131/2000 Sb., o Hlavním městě Praha, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 622/2006 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2007

zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 20/1993, Sb. o zabezpečení výkonu státní správy v oblasti technické normalizace, metrologie a státního zkušebnictví, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 178/2005 Sb., o zrušení Fondu národního majetku České republiky a o působnosti Ministerstva financí při privatizaci majetku České republiky (zákon o zrušení Fondu národního majetku).

zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů

vyhláška vlády č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku

vyhláška MMR ČR č. 499/2006 Sb., o projektové dokumentaci

nařízení vlády č. 172/2016 Sb., o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek

Přílohy

Příloha 1

Problematika Českých státních norem (ČSN)

Tvorbu a publikaci českých technických norem zajišťuje Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví¹⁵⁴ na základě zákona č. 20/1993, Sb. o zabezpečení výkonu státní správy v oblasti technické normalizace, metrologie a státního zkušebnictví, ve znění pozdějších předpisů.¹⁵⁵

Podstatou těchto norem je stanovení „ideálních“ postupů, které je potřeba dodržovat při určité činnosti, v našem případě při projektování divadelního prostoru. „Ideální“ z toho důvodu, že nejsou obecně právně závazné¹⁵⁶, a tedy že architekt či projektant není povinen je dodržovat¹⁵⁷, nezaváže-li se k tomu smluvně.¹⁵⁸

Vedle obecných norem (např. šířka dveří, vlastnosti materiálů atp.) existují normy speciální, věnující se přímo problematice divadel. Jak je lze dohledat na webu ÚNMZ¹⁵⁹. Tyto normy reflektují poznatky o divadelních prostorech a stanovují požadavky na ně. Jmenovitě

- ČSN 73 5241 Názvosloví pro kulturní objekty s hledištěm¹⁶⁰
- ČSN 73 5245 Kulturní objekty s hledištěm. Podmínky viditelnosti¹⁶¹

¹⁵⁴ Viz <http://www.unmz.cz/urad/o-uradu>

¹⁵⁵ ÚNMZ je organizační složkou státu v resortu Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Hlavním posláním ÚNMZ je zabezpečovat úkoly vyplývající ze zákonů upravujících technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví a úkoly v oblasti technických předpisů a norem uplatňovaných v rámci členství ČR v Evropské unii.

¹⁵⁶ Tato skutečnost má dopad i na to, že tyto normy nejsou běžně veřejně přístupné. Jejich krátký popis lze dohledat na webu úřadu, nicméně plné znění normy (v tištěné i elektronické podobě) je k dispozici pouze za úplatu.

¹⁵⁷ „...platná právní úprava, která stanoví, že ‚česká technická norma není obecně závazná‘ (§ 4 odst. 1 zákona č. 22/1997 Sb.). Shoda s technickou normou by měla být jedním ze způsobů, jak je možné stanovené požadavky splnit, přičemž taková technická norma by měla být technickým vyjádřením obecného požadavku, který však může být splněn i jinými prostředky. „, jak vyplývá z informací dostupných na:

<http://www.unmz.cz/urad/problematika-uvadeni-technickyh-norem-v-pravnich-predpisech>

¹⁵⁸ Stavitel 4/2008, str. 77

¹⁵⁹ Viz <http://seznamcsn.unmz.cz/vyhledavani.aspx>

¹⁶⁰ Norma stanoví české a slovenské názvy základních a od nich odvozených pojmů pro projektování, normalizaci, typizaci a dokumentaci kulturních objektů s hledištěm. Ve čtyřech částech je česky a slovensky normalizováno názvosloví a uvedeny české definice celkem 88 hesel.

- ČSN 73 0527 Akustika - Projektování v oboru prostorové akustiky¹⁶²
- ČSN 33 2420 Elektrické instalace nízkého napětí - Elektrická zařízení v divadlech a jiných objektech pro kulturní účely¹⁶³

Z výčtu vyplývá, že v České republice existují čtyři normy specializované na divadelní prostory. Dvě z nich stanovují obecné fyzikální vlastnosti, čili řeší akustiku divadel a křivku viditelnosti; jedna definuje základní pojmy v provozech s hledištěm (kina, divadla, koncertní haly) a konečně poslední z nich obsahuje podrobné požadavky na elektrické rozvody v těchto sálech.

---

¹⁶¹ Norma stanoví podmínky viditelnosti a metody výpočtu křivky viditelnosti v hledištích kulturních objektů, popř. v hledištích téhož provozu, umístěných v objektech jiného účelu. Rozsáhlá stavebnětechnická norma (127 článků) stanoví podmínky viditelnosti i příslušné výpočty a obsahuje k tomu řadu nákresů.

¹⁶² Tato norma stanoví hlavní zásady pro projektování a realizaci uzavřených prostorů pro kulturní účely, prostorů ve školách a prostorů pro veřejné účely. Platí pro nově zřizované, rekonstruované nebo adaptované prostory, v nichž kvalita poslechových podmínek či akustická pohoda hraje významnou roli.

¹⁶³ Tato norma platí pro projektování, montáž, rekonstrukce a revize elektrických zařízení v divadlech, kulturních domech, ve stálých přednáškových, koncertních a výstavních sálech. Obsahuje podrobné požadavky na elektrické rozvody v divadlech a jiných objektech pro kulturní účely.

Příloha 2

Profese Divadelních konzultantů

Tato profese vznikla v Německu po druhé světové válce. Stejně jako lightdesignéři musí být vybaveni umělecky a zároveň technicky, musí i divadelní konzultanti vědět nejenom *co*, ale i *jak*¹⁶⁴. Zatímco v České republice se jedná o marginální povolání, tento obor se ve Velké Británii vyučuje na vysokých školách. Dále zde existuje mnoho ateliérů, které se specializují na tento druh činnosti.

Není sporu o tom, že podobné povolání by našlo své uplatnění i v České republice. Jak bylo zmíněno v případě Nového divadla v Plzni, musí být oslovování konzultanti ze zahraničí, u kterých nevyhnutelně existuje riziko, že nebudou dokonale schopni porozumět potřebám českého divadla. Je otázkou, zda by případný studijní obor měly zřizovat školy divadelní, či technické; v Praze DAMU a ČVUT. V současnosti toto povolání supluje architekti, kteří mají přesah do divadelní profese, jako je například Prof. Jindřich Smetana, který kromě architektury studoval i na Katedře scénografie Josefa Svobody a který má na kontě divadla Alfred ve Dvoře, HDK Karlín a divadlo Spirála¹⁶⁵ nebo David Vávra, sám praktikující divadelník (Divadlo Sklep), který stál u rekonstrukce Švandova divadla nebo Městského divadla Kladno.

Níže bude představen studijní program „Theatre Consultancy“ navazujícího magisterského a postgraduálního studia na University of Warwick, department of Theatre and Performance Studies¹⁶⁶. Studium je koncipováno jako dálkové a zkoumá divadelní prostor jak z hlediska různých divadelních žánrů, tak z hlediska diváků, kterým má sloužit a obecných principů lidského vnímání. Zaměřuje se na novostavby, víceúčelové budovy, historická existující divadla a „nalezené prostory“, jak se v Británii nazývají sály, jež nebyly původně určeny pro divadlo a byly pro tyto účely adaptovány až následně. Součástí programu je i „venue¹⁶⁷ management“ a „venue marketing“.

---

¹⁶⁴ MacKintosh, str. 118

¹⁶⁵ Viz <https://www.umprum.cz/web/cs/architektura/architektura-i/prof-ak-arch-jindrich-smetana-44>

¹⁶⁶ Viz

http://www2.warwick.ac.uk/study/postgraduate/courses/depts/theatre/taught/ma_pg_dip_theatre_consultancy

¹⁶⁷ Venue, angl.: místo, kde se pořádají kulturní akce, pojem širší než „divadelní budova“

Divadelní konzultanti jsou chápáni jako významní činitelé při hledání shody mezi staviteli, architekty, zřizovateli, místními samosprávami a divadelníky. Jsou vzděláváni v oblasti divadelnosti prostor, jejich designu, divadelních technologií, v oboru práva jsou to pak bezpečnostní předpisy a stavební řízení v oblasti veřejných budov, ale i teoretické právní dovednosti, jako je práce s různými prameny práva a právnícké programy.

Program byl koncipován společně s profesními komorami divadelních konzultantů a technických profesí v divadle a vyučují zde nejen pedagogové divadelní fakulty, ale i fakulty práva a dále profesionálové z příslušných oborů.

Jako studijní materiály jsou zde uvedeny tyto publikace¹⁶⁸:

---

¹⁶⁸ Viz http://www2.warwick.ac.uk/fac/arts/theatre_s/applying/postgraduate/theatreconsultancy/theatre_consultancy_handbook_oct_2012-14.pdf

Diploma and MA in Theatre Consultancy: Preliminary Bibliography

Theatre Spaces

- Baugh, Christopher, *Theatre Performance and Technology: the development of scenography in the twentieth century* (Houndmills, Basingstoke and New York: Palgrave Macmillan, 2005)
- Burris-Mayer, Harold, *Theatre and Auditoriums* (Huntington, 1975)
- Davis, Jim, *Reflecting the Audience: London Theatregoing, 1840-1880* (Hatfield, Herts.: University of Hertfordshire Press, 2001)
- Gould, John R. and Margaret Gould, *Cities of Culture: staging international festivals and the urban agenda, 1851-2000* (Aldershot and Burlington VT: Ashgate, 2005)
- Hewison, Robert, *Culture and Consensus* (London: Methuen, 1995)
- Izenour, George, *Theatre Design* (New York and London: McGraw-Hill, 1977)
- Leacroft, Richard and Helen, *Theatre and Playhouse: an illustrated survey of theatre building from Ancient Greece to the present day* (London: Methuen, 1984)
- Mackintosh, Iain, *Architecture, Actor and Audience* (London: Routledge, 1993)
- Mulryne, Ronnie, and Margaret Shewring, eds, *Making Space for Theatre* (Mulryne and Shewring Ltd, 1995)
- Mulryne, J. R. and Margaret Shewring, eds, *The Cottesloe at the National* (Stratford-upon-Avon: Mulryne and Shewring Ltd, 1997)
- Mulryne, J. R. and Margaret Shewring, eds, *Shakespeare's Globe Rebuilt* (Cambridge: Cambridge University Press, 1997; reprinted 2009)
- Pilbrow, Richard, *Stage Lighting* (Studio Vista, 1970)
- Styan, J. L., 'Guthrie and the open stage', in *The Shakespeare Revolution* (Cambridge: Cambridge University Press, 1997)
- Todd, Andrew and Guy Lecat, *The Open Circle: Peter Brook's Theatre Environments* (London: Faber and Faber, 2009)
- Wilmore, David, ed., *Frank Matchum & Co.* (Theatreshire Books, 2009)

Auditoria: sensory perception, regulation and legislation

G. Larson and R., Shakespeare, *Rendering with Radiance: The Art and Science of Lighting Visualization* (Morgan Kaufmann, 1998).

G. Calvert, C. Spence and B., *The handbook of multisensory processes* (MIT Press 2004).

Chalmers A.G., Howard D. and Moir C., 'Real Virtuality: A step change from Virtual Reality', in *SCCG'09: Spring Conference on Computer Graphics*, ACM SIGGRAPH Press, 2009, pp 15-22.

G Williams, *Learning the Law*, 12th ed (Sweet & Maxwell, 2006)

C Manchester and D Salter, *Exploring the Law*, 3rd ed (Sweet & Maxwell, 2006)

G Slapper and D Kelly, *The English Legal System*, 8th ed (Routledge-Cavendish, 2006)

C Manchester, S Poppleston and J Allen, *Alcohol and Entertainment Licensing Law*, 2nd ed (Routledge-Cavendish, 2008)

P Kolvin, *Licensed Premises: Law and Practice* (Tolley, 2004)

Paterson's *Licensing Acts*, 117th ed (Lexis-Nexis Butterworths, 2009)

Venue Management

Barron, Michael, *Auditorium Acoustics and Architectural Design* (E & FN Spon, 1993)

Billington, Michael, *The State of the Nation* (London: Faber and Faber, 2008)

Graves, James Bau, *Cultural Democracy: the arts, community and the public purpose* (University of Illinois Press, 2005)

Kotler, P., J. Saunders and G. Armstrong, *Principles of Marketing*, European Edition (Prentice Hall, 2004)

Hill, Liz *et al*, *Creative Arts Marketing*, second edition (Oxford: Butterworth- Heinemann, 2003)

Příloha 3

Obrazová dokumentace k rekonstrukci Divadla na Zábradlí

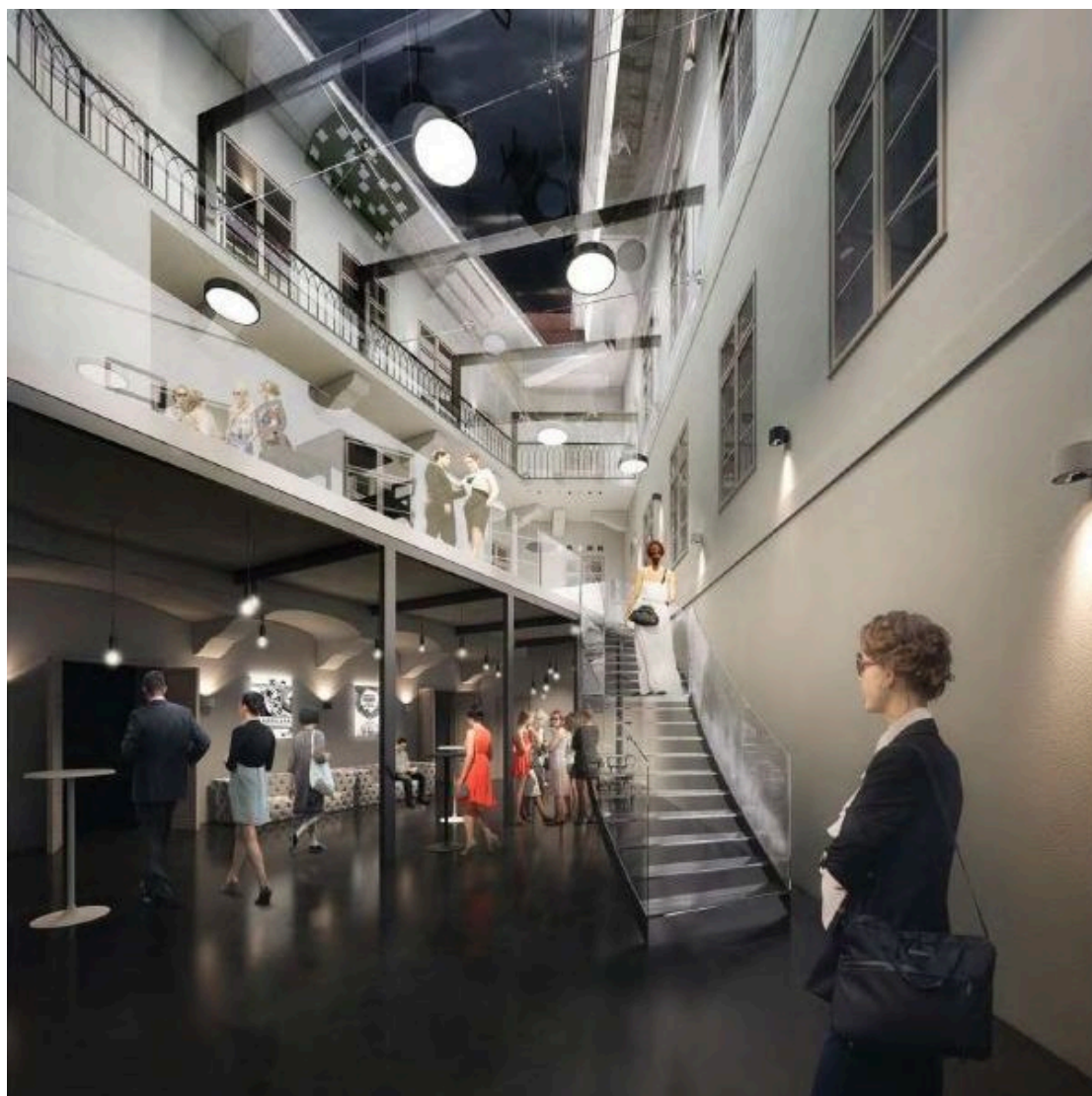
Původní foyer

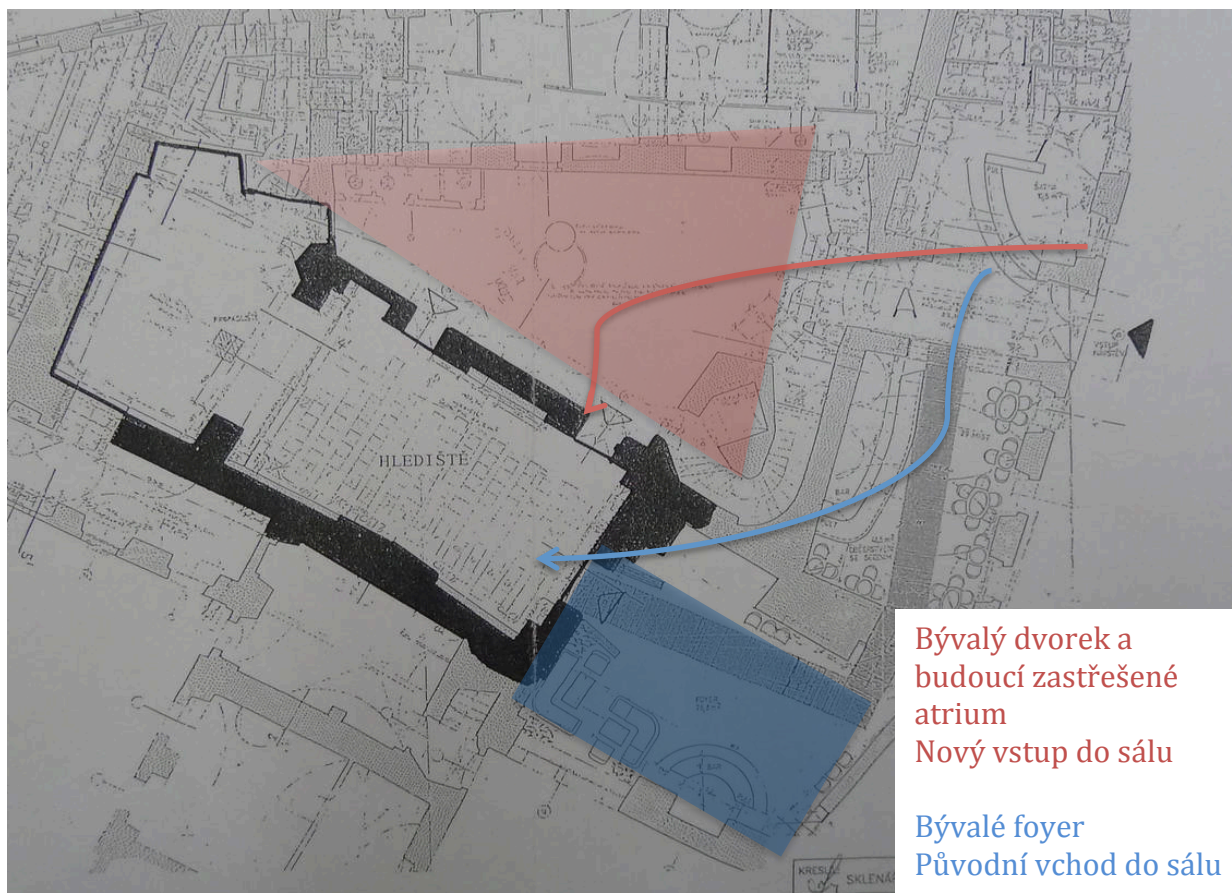
Nevyužívaný dvorek

Vizualizace zastřešeného atria

Půdorys a schéma budovy

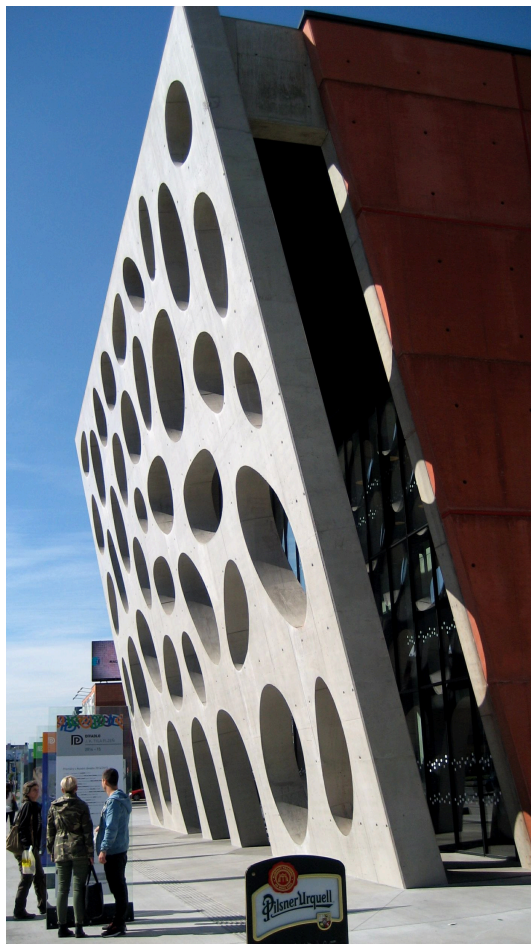

Příloha 4

Obrazová dokumentace přední fasády Nového divadla v Plzni a srovnání se Švandovým divadlem

Průčelí Nového divadla v Plzni

Průčelí Švandova divadla

